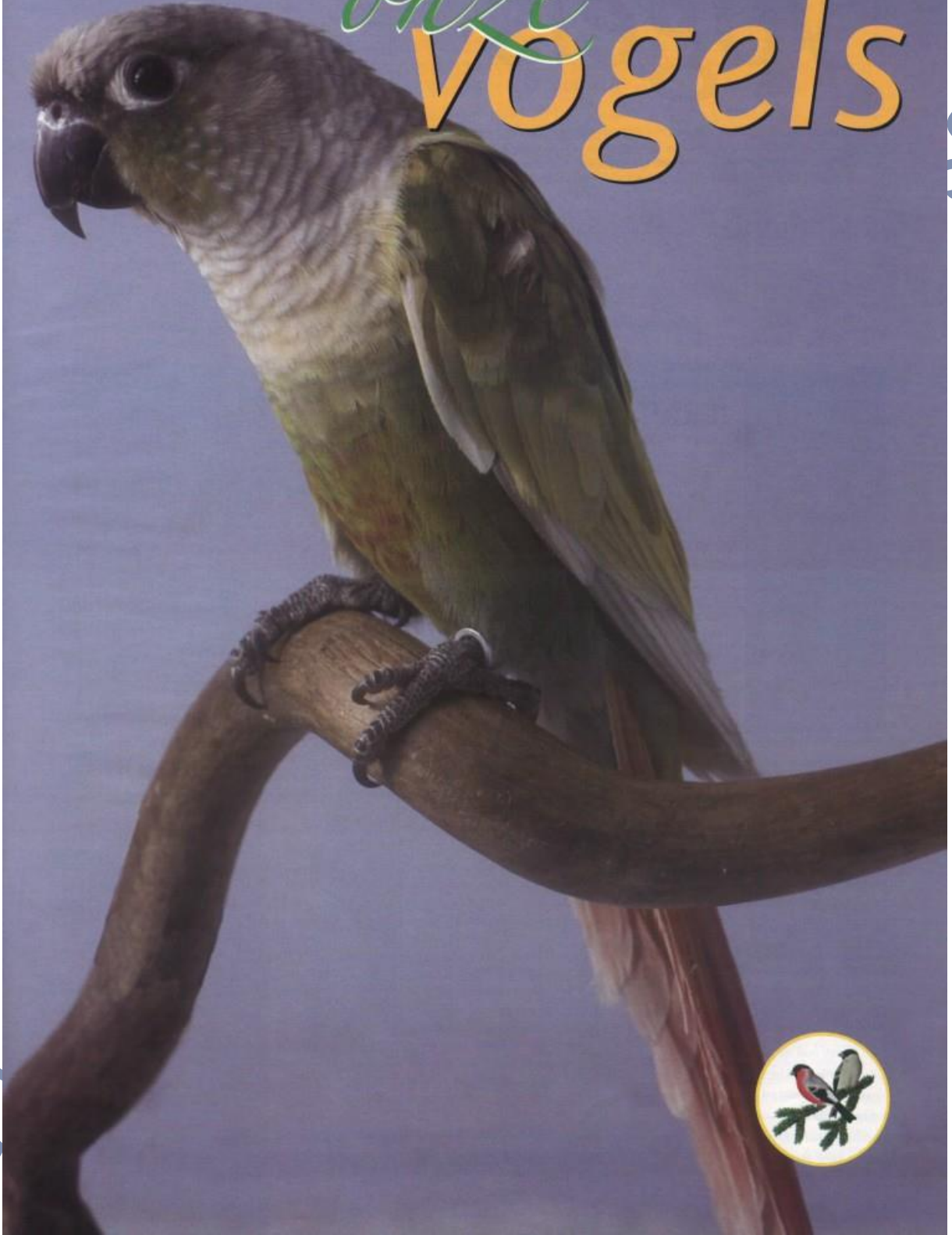

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 65E JAARGANG NO.8, AUGUSTUS 2004

onze
vogels

De

ssel

onze vogels

ISSN 0030-3224

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELIEFHEBBERS (OPLAGE 38.000)

Onze Vogels is een maandblad, uitgegeven door de NBvV, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

Voor meer informatie over de NBvV, haar doelstellingen en het lidmaatschap verwijzen u naar de rubriek "Bondsmedelingen" achter in dit blad. De leden van de NBvV krijgen dit maandblad op grond van hun lidmaatschap automatisch thuis gezonden.

IN DIT NUMMER

De Jaspis kanarie 255

Japanse meeuw zwartbruin 260

Pyrrhura's 272

VERDER IN DIT NUMMER

pagina

De Jaspis kanarie	255
Over kanaries gesproken	258
Japanse meeuw zwartbruin	260
Mutatiewijzer	263
De idealist - augustus	264
Kweekverslag van gespikkelde dwergbaardvogel	266
de Boekenwurm	268
Gouldamadines	269
Een kweekervaring met de bandstaartduif.	270
Pyrrhura's	272
Mijn kweek met de kwartelastrilde	276
Uit de volière geklapt	278
Volière van de maand	279
Vraag&aanbod	280
Bondsmedelingen	250
Tussen twee seizoenen	286

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 20 september 2004

Colofon

UITGEVER

'Onze Vogels' is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 36.000 leden. De NBvV is opgericht in 1932. De totale oplage van 'Onze Vogels' bedraagt 38.000 exemplaren. Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de ruim 600 plaatselijke afdelingen van de bond. Ook bestaat de mogelijkheid verspreid lid te worden.

ADRES

NBvV, Postbus 74
4600 AB BERGEN OP ZOOM
tel. 0164-235007 e-mail: info@nbvv.nl
fax 0164-239020 website: www.nbvv.nl
Bankrekening: 46.89.59.262
Postbank: 11.48.324
Voor België: 000-0156074-01
T.n.v. Ned.Bond van Vogelliefhebbers

REDACTIE

Redactie: Gea Stoop, de Perponcherstraat 48,
2518 SW Den Haag (tel 070-3461831,
e-mail: onzevogels@hetnet.nl)
Kanaries: Henk van der Wal en Gea Stoop
Tropen en grondvogels: Jan de Nijis
Tekstcorrectie: Jan Huijman

ZAKELIJKE ADVERTENTIES

Tarieven voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen bij Fiet Deley op het bondsbureau in Bergen op Zoom. Voor 'Vraag en aanbod advertenties' wordt verwezen naar de desbetreffende tarieven en voorwaarden elders in dit blad.

De sluitingstermijn voor zakelijke advertenties is uiterlijk 6 weken voor verschijningsdatum. 'Onze Vogels' wordt in de laatste volle week van de maand ter post bezorgd.

ABONNEMENTSPRIJZEN

Nederland: € 24,-, België: € 26,-,
Europa: € 42,50, Buiten Europa: € 57,50
Voor verzending per luchtpost geldt een ander tarief, afhankelijk van het land van bestemming. Dit kan worden opgevraagd bij het bondsbureau.
Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

VERANTWOORDELIJKHEID

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeelten daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

FOTO VOORPAAK:
GROENWEG, HANNET NESTEL

FOTO:

FIET ONDERDELINDEN / JAN DE NIJIS

ONTWERP EN DRUK:

PLANTBANKSMIL, CAPELLE A/D IJSEL, BV
POSTBUS 350, 2900 AN CAPELLE A/D IJSEL
TELEFOON (010) 459 55 55

Nieuwe mutatie bij de Kanaries

Tijdens de COM Wereldkampioenschappen gonsde er op een zeker moment een gerucht door de zalen als zou er een tweetal kleurkanaries te koop worden aangeboden die werden aangeduid met de kleurbenaming "Amethyst". Voordat ook maar iemand de vogels kon bewonderen waren ze verkocht en verdwenen. Mogelijk hebben we hier te maken met een nieuwe kleurmutatie welke via bastaardering in de kanarie is gekweekt. In het archief van de redactie zijn artikelen over deze nieuwe kleurmutatie aanwezig. Hieronder volgt een vertaling uit het Spaanse blad "PaJaros".

De Jaspis kanarie: Een juweel

door Francoeo Grimalt Salvá, keurmeester voor kleurkanaries van C.N.J./FOCDE.
Foto's José A. Abellán Baños.
Vertaling uit het Spaans: © Sarah F. van de Kerkhof en Peter Otten.

Links Jaspe dominant wit, rechts Japse
zwart geel mozaiek met blauwfactor

Vóór alles wil ik opmerken dat het volgende een ware onthulling is. Het gaat over een nieuw type kanarie, of, anders gezegd, over een nieuwe mutatie bij deze vogel. Er zijn al verschillende namen voorgesteld: in Spanje Canario Jaspe (Jaspis kanarie) en in Italië Canario Amatista (Amethyst kanarie). Wij blijven ónze benaming verdedigen. Veel dank zijn we verschuldigd aan de heren Guillermo Cabrera en Jose Antonio Abellán Baños, geweldige specialisten, die bleven vechten, ook als de bevruchte eieren niet uit wilden komen. Aan hen draag ik dit artikel op, met dank voor alle door hen verstrekte informatie.

In een bekend Italiaans tijdschrift verscheen een artikel waarop de heer D. Juan Moll mij attent maakte. Het ging over een nieuw type kanarie met de naam Amatista en over een

mutatie met een dominante vererving. Eind jaren 70 zou deze kleur in Spanje zijn verschenen, maar hij verdween ook weer, en er waren geen aantekeningen gemaakt. Maar nu blijkt hij helemaal niet verdwenen en, sterker nog, hij is herrezen uit zijn as.

Tijdens een bijeenkomst van de technische commissies van keurmeesters van de C.N.J./FOCDE van 1 tot 3 oktober 2000 verraste mijn vriend Guillermo Cabrera ons, door - onder gebruikmaking van artikel 24 van het reglement van orde - enkele vogels mee te brengen waarvan men slechts kan dromen en die werkelijk schitterden in de kleuren smaragd en goud.

Vanaf dat moment werd ik gegrepen door de kleurenpracht en het type van deze pastelvogel, waarbij de eigenschap **niet**

geslachtsgebonden bleek te vererven. Ik maakte gebruik van mijn lidmaatschap van de Federación Balear om mijn vriend Guillermo uit te nodigen en hem te smeken de vogels mee te brengen. De Federación organiseert tijdens de regionale wedstrijden jaarlijks technische voordrachten. Zodoende zou er heel wat interessants zijn te leren.

Alle bezoekers van de tentoonstelling konden genieten van de Jaspis kanarie en dat was een grote vreugde voor Guillermo. Hij stelde voor de nieuwe mutatie dezelfde naam te geven als die welke hij ook al had voorgelegd aan de technische commissie van keurmeesters te Malaga.

Bij deze nieuwe mutatie kunnen wij door paring het volgende bereiken: pastel mannen en poppen geven, aan wildkleurige vogels gepaard, zowel pastel als wildkleur mannen en poppen. De mutatie is geleend van de Europese sijs, maar de mutatie moest eerst ingefokt worden in een Zuid-Amerikaanse sijzensoort, zoals Xantogastra = geelbuiksij, of zwartkopsij. Iets wat, door de verwantschap tussen deze sijen, mogelijk bleek. Beide sijen vertonen een gele lipochroomkleur, terwijl de kapoetsensij indertijd al de rode lipochroomkleur geleverd had. De graad van vruchtbaarheid bleek aanvankelijk laag: van de twintig hybride mannen werden twee bevruchte eieren verkregen waarvan er één een zwak jong opleverde en het andere een wildkleur jong opleverde.

Fokkers van de Europese sijs die het belang inzagen van het kweken met de pastelvorm van de in gevangenschap bekende sijs, besloten de verschillende mutaties die uit de wildvorm ontstaan waren, vast te leggen, zoals bruin, agaat en isabel en vervolgens wilde men deze klassieke kleuren combineren met dominant pastel. We spreken van **verdunning**, dat autosomaal dominant ver-

Jaspe dominant wit

Jaspe zwart geel

erft, om onderscheid te maken met **pastel** dat geslachtsgebonden vererft, hoewel beide mutaties een soortgelijk fenotype hebben. Aan de andere kant is er de unieke mogelijkheid het effect van verdunning (van het melanine) te verdubbelen door homozygote vogels te fokken die de factor twee keer dragen. Eigenlijk hebben we hier te maken met onvolledige dominantie, zoals ook Mendel beschreef bij planten, waar een rode x witte bloem een roze opleverde. In boeken over genetica kan men dit nalezen.

Gewoonlijk gebruikt men bij kruisingen met een sijs een kanariepop, want omgekeerd komen er nogal wat problemen voor. Zelfs als de pop een mutatie toont, zal ze die (geslachtsgebonden) eigenschap niet aan de dochters doorgeven; er komen alleen split zonen.

In de praktijk zou de vererving van de dominante verdunningsfactor als volgt moeten zijn (rekening houdende met het feit dat er ook een dubbele verschijning bestaat): paren we een verdunde vogel aan een wildkleur, dan krijgen we 50% verdunde en evenveel wildkleurige jongen. Van een dominante eigenschap zijn er nooit dragers (splitten). Paren we een verdunde vogel aan een eveneens verdunde vogel, dan krijgen we theoretisch 25% wild, 50% verdund en 25% dubbel verdund. Paren we een dubbel verdunde pop aan een wildkleurige man (of omgekeerd) dan zijn alle kinderen verdund. Combineren we enkele verdunning met dubbele, dan geeft dat 50% dubbele en even veel enkel verdunde jongen. Ten slotte kunnen we nog dubbel maal dubbel kweken. Alle jongen zijn dan dubbel verdund, maar door het letale "interhybride"-effect geeft dat veel dode embryo's, dus is dat niet aan te bevelen.

Indien men F3 fokproducten gebruikt, met 87% kanariebloed, dan kan men zonder meer mannen zowel als poppen gebruiken voor het infokken van de factor "verdunning" bij wildkleurige dieren. Sinds jaren werkt men in Spanje aan deze mutatie: in Cataluña, in Valencia en in Murcia. Eerst werd de verdunningsfactor van de sijs ingefokt in de Zuid-Amerikaans sijs en via de verdunde (dominant pastel) geelbuksijs, die vruchtbaar is met de kanarie, komen we bij de groene Jaspis kanarie uit en vervolgens via de rode kanarie (die uit de kapoetsensijs werd gekweekt) bij de Jaspis in brons.

In de lente van 2003 heeft onze vriend Jose A. Alban Baños met veel succes een F3 diepgroene dominant pastel gekweekt die zich genetisch gedroeg als een kanarie. Dus vruchtbaar en alle eieren van de verschillende klassiek groene vogels en van de dominantpastel vogels die hij gebruikte, waren bevrucht en kwamen uit. Er ontstonden in de F4-generatie verdunningen in dominantpastel met de verschillen in veerstructuur van de kanarie: intensief, schimmel en mozaïek en dit alles alsof het de gewoonste zaak van de wereld was.

Het fenotype van deze F4 is dat van de kanarie en het genotype is voor 93,75% óók van de kanarie, waardoor zonder problemen met deze dominantpastel is verder te fokken. Zoiets was bij de kanarie nog nooit vertoond. Opnieuw was een eigenschap ingefokt zoals tachtig jaar geleden ook was gebeurd met het rood van de kapoetsensijs.

De F4 jongen zullen allemaal vruchtbaar zijn, zowel de mannen als de poppen, terwijl men ze onder elkaar verder kan kweken. De

"dubbele" (dubbelfactorige) dominantpastel heeft de eigenschap dat de verdunning bijna compleet is en ook het melanine in poten en snavel verdunt. Een dergelijk vogel ziet er dan bijna uit als een gepigmenteerde gele isabel.

Van de andere kant laat de dubbele verdunning bij alle sizen slechts het effect van grijsvleugel zien. Dit laatste is een extra verdunning (transversaal) in de veren, terwijl de dubbele factor voor dominant pastel een concentrische reductie is van het melanine in de hele veer, maar de rand van de veer blijft dan donkerder. Dit reductie-effect van de dubbele factor blijft duidelijk zichtbaar bij de kapoetsensijs (bijv. op de kop). De reductie is zodanig dat het rode lipochroom grijs wordt en dan een soort dakpannenbruin laat zien. Bij de lipochroom-gele sizen uit zich dat in een groenachtige toon.

De verdunningmutatie beïnvloedt de vier klassieke kleuren: zwart, bruin, agaat en isabel. Bij de Europese kanarie zagen we hoe dat uitwerkte bij geel en bij de kapoetsensijs zagen we hoe dat uitwerkte bij rood lipochroom.

De groene verdunde Jaspiskanarie. De kleurenpracht van deze mutatie uit zich in een mozaïek van een vermenging van verdunde melanine en heldere, scherp omlinnde lipochroomvelden. Een goed exemplaar toont dan een fenotype, met een bonte en heterogene afwisseling van schitterende metaalkleurige schakeringen, afhankelijk van het basislipochroom en de mate van verdunning van het melanine. Bij zonlicht geeft dit een optische indruk van een subtiel gevamd kleed, met zachte en kostelijke reflecties als bij doorschijnend glas, of, zoals bij een halfedelsteen genaamd jaspis.

Jaspe zwart geel mozaïek met blauwfactor

Links jaspe, midden pastel, rechts grijsvleugel

Beschrijving:

- Snavel:** helder, vleeskleurig.
- Ogen:** donker, kastanjebruin.
- Kop:** donkergroen, de markeringen worden zwakker naar de nek toe.
- Schouder:** donkergroen, met vage, grijze, gemarmerde aftekening.
- Borst:** diep vervaagd groen bij de man, helderder bij de pop.
- Keel:** helder groen, de snorharen zijn vervaagd.
- Flanken:** bestreping met scherp getekende meer bruine uiteinden.
- Buik:** helder groen, afhankelijk van het geslacht en de soort, variabel in intensiteit.
- Vleugels:** De grote en kleine dekveren hebben dezelfde graad van oxidatie als de schouder. Bij de vleugelpennen valt op dat ze meer verdund zijn dan de dekveren, ze zijn wat meer geoxideerd aan het uiteinde. Ze zijn metaalachtig van toon, beïnvloed door het schitterende gele lypochroom in het midden van de veer.
- Stuit:** is groenachtig geel.
- Staart:** de middelste staartveren hebben een grijze, warm metaalachtige kleur en zijn wat meer geoxideerd.

Het lypochroom geel is minder uitbundig.

Poten: donkere vleeskleur.

De verdunningsfactor Jaspis reduceert het zwarte eumelanine. Bij bruin ziet men de maximale uitdrukking alleen maar bij de van huis uit donkerste vogels. Bij agaten en isabellen, die al weinig eumelanine meer hebben, zal vooral bij de dubbele factor, het pigment praktisch verdwenen zijn en men ziet alleen nog het lypochroom geel.

Verenigbaarheid met andere mutaties. De nieuwe verdunningsfactor Jaspis kan men infokken in alle andere bekende kleuren, maar het is altijd veel beter vogels te nemen met zoveel en zo zwart mogelijk eumelanine. Het is een verdunningsfactor die men liever niet moet combineren met andere verdunningsfactoren om verwarring te voorkomen. Het beste en meest waardevolle exemplaar zal dat zijn waarbij men de verdunning van de hoeveelheid melanine weet te waarden op intensiteit, lokalisatie en op helderheid van de vetstofkleur. De blauwfactor doet het feomelanine verdwijnen, dat gelokaliseerd is op de uiteinden van de veren. De vetstofkleur wordt door de verdunningsfactor niet beïnvloed, of die nou geel, wit of rood is. De werking van de

blauwfactor is wél afhankelijk van het feit of de veer intensief, schimmel of mozaïek is. Doordat de verdunningsfactor alleen het melanine reduceert laat het de vetstofkleur onaangetaast. Die kan dan nog stralender worden door modificerende genen van de Europese sijs. Dit jaar heeft men aan de intensiteit van het zwart gewerkt bij de groene verdunde kanarie. Dus zowel aan de schimmel, de intensiteit en het mozaïek bij deze vogel.

Voor het komende jaar zullen onze vrienden Guillermo en Jose Antonio met zekerheid de mutatie in al zijn facetten ingefokt hebben in bruin en ook de dubbele factor bij zwart geel intensief en zwart geel schimmel.

Bibliografie

- G. Nardone.** *Il canarino ametista deel 1.* Uccelli, no. 6 juni 2000, blz 48-50
- G. Nardone.** *Il canarino ametista deel 2.* Uccelli, no. 7 juii 2000, blz 47-548
- NN.** *Amatista, mutación en canarios de color?* Pajaros, no. 54, april/juni 2003, blz. 73
- Francisco Grimalt Salva.** *Canario jaspe "La Joya".* Pajaros, no. 57 oct/dec. 2003, blz. 62-63
- José A. Abellan Baños.** *El canario verde diluido "Jaspe"* Pajaros, no. 58, jan/mrt 2004, blz. 58 - 59

FOTO'S: HENK VAN DE WAL

Detail slagpennen van de vleugels

Detail dekveertjes van de vleugels

OVER KANARIES GESPROKEN

Veranderingen bij kleurkanaries

Eerder is in *Onze Vogels* in een aantal artikelen stilgestaan bij de aanstaande veranderingen bij de kleurkanaries. In dit artikel gaan wij opnieuw in op de komende wijzigingen van de standaardisen. Deze nieuwe eisen zullen komend najaar gepubliceerd gaan worden. Ze zijn het product van intensief overleg met onze Nederlandse en Belgische zusterorganisaties. Dit overleg vindt plaats in prima onderlinge verstandhouding.

In de nieuwe eisen is rekening gehouden met de laatste aanpassingen in de standaardisen van de COM. Tijdens het laatst gehouden overleg in COM-verband is ook tegemoet gekomen aan een aantal wensen die leven in de "noordelijke landen". Het resultaat is nu dat de nieuwe standaardisen in Nederland op veel punten overeen zullen

komen met de eisen welke gaan gelden op wereldniveau. De nieuwe standaard zal ingaan tijdens het keurseizoen 2006 (start Vogel 2006 en COM-tentoonstelling 2006 in Zutphen). Dus liefhebber: er is werk voor u in het aanstaande kweekseizoen als u aan een deze tentoonstellingen mee wilt doen!

Dit artikel is tot stand gekomen in overleg met de TC van de A.N.B.v.V. en het bestuur KMV Kleur en Postuur van de N.B.v.V.

Hierna wordt ingegaan op de eisen zoals die in de nieuwe standaard gaan gelden voor de zwart- en de bruinserie. In vervolgartikelen zal op andere kleurslagen worden ingegaan.

Maximum melanine is het uitgangspunt dat gaat gelden in de zwart- en de bruinserie! Dat wil zeggen dat de totale kleurruiting van de vogels in deze series zo donker mogelijk moet zijn. Het melaninebezet moet beginnen aan de snavelbasis. Voor het bestreppingspatroon (rug- en flankbestreping) wordt in dit verband de 50/50-regel gesteld. Deze regel betekent dat de bestreping in het rugdek net zo breed is als de zones tussen de bestreping, deze 50% mag echter niet overschreden worden. Voor schimmels en mozaïeken mag de bestreping iets breder zijn dan voor de intensieve exemplaren (verhouding maxi-

Foto 1. Zwart geel intensief (oud)
Vrij goede vogel volgens de oude standaard, deze vogel heeft duidelijk te weinig flanktekening.

Foto 3. Zwart wit dominant (oud)
Bezit duidelijk te weinig flankbestreping, melanine in pennen moet dieper zwart zijn.

Foto 2. Zwart geel intensief (nieuw)
Rugbestreping benadert vrij goed het nieuwe type. De flankbestreping moet nog duidelijker. In de rug is te zien dat deze vogel ook wat intensiever moet zijn.

Foto 4. Zwart wit dominant of recessief (nieuw)
Goed zwarte pennen. De rugbestreping is vrij goed van breedte, moet echter wel beter in rechte lijnen liggen.

maal 60% bestreping ten opzichte van 40% voor de tussenliggende zones). Bovengenoemde regel geldt ook voor de flankbestreping. Een en ander brengt met zich mee dat voor de beide maximum melanineseries (zwart en bruin) de bestreping lang en ononderbroken moet zijn. Wat dit betreft zal een overgangstermijn in acht genomen gaan worden: "minimaal onderbroken" rug- en flankbestreping zal de eerste jaren nog geaccepteerd worden, echter na invoering van de standardeisen zullen de vogels die aan de 50/50-regel voldoen de voorkeur krijgen.

In de zwartserie en bij de intensieve vogels in de bruinserie worden vogels gevraagd zonder zichtbaar bruin phaeomelanine. Bij de bruin geel en bruin rood schimmels en bij de bruin mozaïeken wordt maximale aanwezigheid van phaeomelanine gevraagd. Dit betekent dat de bruine poppen zoals die in de huidige standardeisen gevraagd worden op onze shows welkom blijven; deze vogels moeten wel een duidelijk (als eerder beschreven) bestreppingspatroon laten zien. In de kleurslagen bruin mozaïek hoeft het totaalbeeld niet volledig met bruin phaeomelanine overgoten te zijn.

Bij de kleurslagen bruin wit (dominant of recessief) zal in de nieuwe standaard onderscheid gemaakt gaan worden tussen bruin wit intensief en bruin wit schimmel. De bruin wit intensieve zullen bij voorkeur geen zichtbaar bruin phaeomelanine bezitten, bij de bruin wit schimmels wordt maximaal phaeomelanine gevraagd. Het vragen van maximaal phaeomelaninebezit bij de schimmels in de bruinserie is een van de onderdelen waar we niet meegaan met de standardeisen van de COM.

De snavel, pootjes en nagels moeten in de zwartserie zo donker

mogelijk zijn en éénkleurig, in de bruinserie moeten deze bruin gemelaniseerd zijn en eveneens éénkleurig.

Voor de zwart wit dominant en de bruin wit dominant zal als eis gaan gelden dat in de onderste vleugelpennen gele aanslag waarneembaar moet zijn. Rode of oranjekeurige aanslag zal als fout gerekend worden. Overigens geldt deze eis straks voor alle kanaries met dominant wit.

De grondkleur bestaande uit de lipochroom (of vetstof-) kleur gecombineerd met het onderliggende eumelaninebezit en het phaeomelaninebezit moet in de beide series zo donker mogelijk tot uiting komen, de specifieke lipochroom kleur (wit, geel of rood) moet echter wel waarneembaar (herkenbaar) blijven. Bijvoorbeeld bij de zwart geel intensief leidt dit tot de bekende donkergroene kleuruiting. Met de foto's zoals bijgaand weergegeven zal de zaak voor U als liefhebber wat duidelijker overkomen.

Wij adviseren de kwekers van deze vogels als zij in de genoemde richtingen in de toekomst mee willen blijven doen aan de tentoonstellingen om bij de selectie van hun kweekvogels nu al rekening te gaan houden met de bovenbeschreven wijzigingen en dus niet alleen op TT-vogels te selecteren maar ook op toekomstige kweekvogels.

Volgende keer zal ingegaan worden op de toekomstige standardeisen voor de agaat- en de isabelserie.

Namens het bestuur KMY Kleur- en Postuurkanaries van de N.B.v.V. en de TC Kleurkanaries van de A.N.B.v.V.

FOTO AAD VAN NIEL

Foto 5. Zwart geel schimmel (nieuw)
Detailopname van de rug: deze bestreping wordt gevraagd voor de schimmelvogels in de maximaal melanine series.

Foto 7. Bruin geel intensief (oud)
Vrij goede vogels naar de oude standaard zelfs met goede flanktekening. Let wel, de vorm van deze vogel is niet correct: gekruiste vleugels en afhagende staart.

Foto 6. Bruin rood mozaïek (nieuw)
Goede rugbestreping, flankbestreping kan nog beter.

ANDERE FOTO'S: JOHAN VAN DER MAELEN

Foto 8. Bruin geel intensief (nieuw)
Goede donkerbruine pennen. De bestreping in de rug en in de flanken moet nog langer en breder. Deze vogel is duidelijk niet intensief genoeg.

Harzerlied

Is het moeilijk om het lied van onze harzervogels te kennen?

Allereerst is het een zeer belangrijke factor dat wij interesse hebben om de zang van die vogel te kennen. "O", zult u zeggen dat is zo gepiept, want dat zijn over het algemeen maar vijf toertjes en dan nog hier en daar een klingeltje of een klingelrolletje erbij en de zaak is zo in orde. Maar zo gemakkelijk schijnt het niet te zijn. Want de helft van de kwekers snapt het niet, ook al zijn er maar een stuk of vijf toeren. Maar zoals ik al schreef, een goede interesse is een mooi ding en daarmee is de helft al gewonnen. Men moet de toeren dan met overleg en rustig bekijken. Nemen wij aan dat u een vogel hebt met vijf toeren, de holrol, de knor, de kloeken, de fluiten en de holklingel. Twee soorten toeren maken daarvan deel uit. En wel de roltoeren, dat zijn de holrol, de knor en de klingelrol. Door hun aanhoudende en gesloten zang die rolt, zijn dit de roltoeren. Verder hebben wij de zogenaamde afgezette toeren, d.w.z. dat ieder onderdeel van de toer afzonderlijk klinkt. In tegenstelling tot de roltoeren zit bij de afgezette toeren een ruimte tussen ieder deel van de zang. De roltoeren daarentegen hebben een opbouw waarbij de delen der toeren vast aan elkaar geklonken zijn. Daardoor kunnen zij ook die rollende beweging maken. De afgezette toeren zijn meestal de kloeken, de holklingels, de fluiten en de klingels. Moeilijk? Nee. Want als u de holrol bekijkt, is de structuur dezelfde als die van de klingelrol. Enkel de klank van de grondtoon bepaalt wat het is, een holrol of een klingelrol. Is de grondtoon een dunne u of een i, dan is het een klingelrol. Is de grondtoon dieper dan een dunne u, dan is het vanzelfsprekend een holrol. Dus dat zijn er al twee van de vijf toeren die wij uitgeplozen hebben. Nu volgen er nog weer twee die qua bouw volkomen op elkaar lijken. Ook hier bepaalt de diepte van de toer de benaming. De structuur van de holklingel is precies hetzelfde als die van de klingel. Als de klingeltoer op een dunne u of een i gebracht wordt, is het een klingel. Ligt de grondtoon lager dan is het een holklingel. Dus nu hebben wij al vier toeren gehad. Rest ons van de vijf nog één toer: de kloeken. Dit is wel een bijzondere toer, want hij kan op twee verschillende manieren gebracht worden, als afgezette kloek en als kloekrol. Vroeger was dat bij ons één toer, met de benaming kloeken in alle vormen. Dus die benaming omvatte alle soorten kloektoeren. Doch vele kwekers waren van mening dat een vogel met twee soorten kloeken onrecht werd aangedaan door verwaarlozing van de helft van zijn kloeklied. En dat was ook zo, want een goede kloekrol met een heldere klank kun je toch niet wegcijferen? De toer is er immers en hij zal zonder meer punten verdienen. Dus ze zijn gesplitst en dat is maar goed ook, want op die manier komen alle toeren tot hun recht. Behalve de genoemde kloeken hebben wij ook nog de waterkloeken en de waterkloekrollen.

Wilt u het ook eens van de boven beschreven kant bekijken?

Succes Harm Koster

Japanse meeuw

Als vogelliefhebbers in Nederland over Japanse meeuwen als tentoonstellingsvogels spreken, wordt daarbij in de meeste gevallen het beeld van de zwartbruine Japanse meeuw opgeroepen. De meest gehouden en tentoongestelde kleurslag van een populaire, veel gehouden vogelsoort, die we toch nog steeds in te kleine aantallen op tentoonstellingen tegenkomen. Hierbij moeten we ons realiseren dat de beste Japanse meeuwen toch in ons land en ook in België worden gefokt; in het buitenland wordt er met veel waardering over de kwaliteit van onze meeuwen gesproken en daar zijn we als JMC, de specialclub van de NBvV voor Japanse meeuwen en overige lonchura's, best trots op!

Zo'n 25 jaar geleden werden ook de beste zwartbruienen gekenmerkt door het tonen van een vrij groot contrast. De kleur van de wangen en de mantel bleef nog ver achter bij de kleur van het masker, de borst, de vleugel- en de staartpennen. In de afgelopen 20 jaar zijn de kwekers van de zwartbruine Japanse meeuwen erin geslaagd de zo gewenste vloeiende overgang van de koppen maskerkleur naar de wangen en ook naar nek en mantel tot stand te brengen. Door te selecteren op vogels met een zo egaal en diep mogelijke kleur is het eumelaninebezet flink toegenomen, terwijl de hoeveelheid phaeomelanine in de bevedering is teruggedrongen. In onze donkerste zwartbruienen is alleen in de mantel nog wat phaeomelanine te vinden.

De ontwikkeling van de afgelopen 20 jaar is een logische voortzetting van het proces dat in de jaren '50 is gestart door de Deense kwekers C. af Enehjelm en W. Langberg. Destijds had men in Europa alleen de beschikking over donkerbruine bonte meeuwtjes, oorspronkelijk afkomstig uit Japan. Volgens Günter Oppenborn (1992) gebruikten de beide Denen twee methoden om hun doel, éénkleurige Japanse meeuwen, te bereiken.

Enerzijds paarde men steeds de meeuwtjes met het minste wit in de bevedering aan elkaar om langs deze weg van selectie bontvrije meeuwen te kweken. De meeuwtjes bleven echter her en der nog wat witte veertjes houden, vooral onder de snavel, boven het oog en op de buik. Een andere methode die door de Deense kwekers werd toegepast was bastaarderding. Hiertoe werden verschillende bronzeman-soorten gebruikt. Van de F1-generatie werden alleen de mannetjes gebruikt voor de verdere kweek. Op deze wijze slaagden de heren er uiteindelijk in éénkleurige Japanse meeuwen te kweken. De verschijningsvorm van deze éénkleurige donkerbruine meeuwtjes was nog vrijwel identiek aan het spitsstaartbronzemantnetje. Van buiktekening was vrijwel geen sprake. Verschillende kwekers in zowel Duitsland als Nederland hebben de kwaliteit van de éénkleurige meeuwen weten te verbeteren door het inkweken van diverse andere lonchurasoorten. In Nederland zijn hiertoe met name de witkop- en zwartkopnongebroeders gebruikt. Door het inkweken van deze soorten zijn er nieuwe erfelijke factoren in het genenbezit van de Japanse meeuw ingebracht en ontstonden er nieuwe mogelijkheden.

zwartbruin

(*Lonchura domestica*)

Omdat het inkweken van andere Lonchura-soorten natuurlijk ook nadelen met zich meebracht (onder andere een afwijkende snavelkleur en type) werd dit bastaarderen al spoedig gestaakt. Voortaan was het selecteren en nog eens selecteren, waarbij dankbaar gebruik werd gemaakt van het aanwezige erfelijke materiaal. Bij sommige liefhebbers is dit selectieproces al bijna dertig jaar gaande. Het inbrengen van andere factoren is voor sommigen ten onrechte aanleiding geweest om Japanse meeuwen als bastaarden te beschouwen. Dit inbrengen van factoren is een onderdeel geweest van het domesticatieproces van de Japanse meeuw. Een volledig vergelijkbare ontwikkeling heeft zich bij de kleurkanarie voorgedaan. Ook daar is jaren geleden door een andere vogelsoort (kapoetsensijs) een factor (roodfactor) ingebracht, die bepa-

lend is geweest voor de verdere ontwikkelingen binnen de kleurkanariewereld. En hoewel de huidige kleurkanarie nog verder van zijn voorouders afstaat dan de Japanse meeuw, zal niemand het in z'n hoofd halen om de huidige kleurkanarie een bastaard te noemen!

Gelukkig voor ons bleven de resultaten niet uit. De kwaliteit van de éénkleurige donkerbruine Japanse meeuwen verbeterde gestaag. Deze ontwikkeling wordt fraai geïllustreerd aan de hand van de wijzigingen die in de loop van de tijd zijn aangebracht in de standaardomschrijving van de zwartbruine Japanse meeuw.

De eerste standaardisen dateren uit 1974 en waren vooral het resultaat van het pionierswerk van de heer Beckmann. De zwartbruine Japanse meeuw heet dan nog een-

kleurig (volkleur) donkerbruin. In de standaardomschrijving wordt een donkerbruine meeuw gevraagd, iets lichtere wangen zijn toegestaan. Vleugel- en staart-pennen moeten zwartbruin zijn. Op de buik moet een fijne, doch scherp op de ondergrond afgetekende grijze visgraat-tekening aanwezig zijn.

In het voorjaar van 1984 verschijnt er een herziene uitgave van de standaard. De benaming is inmiddels veranderd in zwartbruin. De kop en het masker dienen zwartbruin van kleur te zijn, vloeiend overgaand in donkerbruine wangen. Ook het vleugeldek, de staart en de mantel moeten zwartbruin zijn. Op het lichtcrème onderlijf dient een scherpe, regelmatige fijne visgraattekening aanwezig te zijn, die zwartbruin van kleur is.

In 1992 verschijnt er een aanvulling op de

Japanse meeuw zwartbruin (vervolg)

standaard. Belangrijkste wijziging in de omschrijving van de zwartbruine Japanse meeuw is dat er nu wordt gesproken over een V-vormige buiktekening.

De huidige standaard voor de Japanse meeuwen verscheen in november 1993. Ook de wangen moeten nu zwartbruin van kleur zijn. De zwartbruine Japanse meeuw dient derhalve van kop tot staart zo egaal mogelijk zwartbruin gekleurd te zijn. De kleur van het onderlijf dient zo licht mogelijk te zijn, zodat in combinatie met de diep zwartbruine buiktekening een optimaal contrast ontstaat. Op de mantel moet de rugbestreping duidelijk zichtbaar zijn. Bovensnavel en nagels moeten zwart zijn, de poten donkergrijs tot zwart.

De kleur van de zwartbruine Japanse meeuw wordt veroorzaakt door een zeer hoge concentratie zwart eumelanine (in de top van de baarden en in de haakjes) in combinatie met een relatief kleine concentratie roodbruin phaeomelanine (rond de kern van de baarden).

De lichtere wangen die vroeger zo kenmerkend waren voor onze donkerbruine meeuwen werden veroorzaakt door het ontbreken van het zwart eumelanine in de haakjes die zich aan de baardtoppen bevinden. In plaats van zwart eumelanine bevatten die haakjes roodbruin phaeo-melanine. Ook in de borstbevedering was dit vaak het geval. Door selectie van de diepst gekleurde exemplaren nam het zwart eumelaninebezuig van de zwartbruine Japanse meeuwen al maar toe. Deze toename van eumelanine kwam de kleuregaliteit ten goede. Bovendien werd de buiktekening contrastrijker. Kortom het in de standaard geschetste ideaalbeeld is binnen ons bereik gekomen. Een bijkomend effect van de toename van de eumelanineconcentratie is echter een verdringing van het phaeomelanine geweest. Bij de diepst gekleurde Japanse meeuwen zien we dan ook geen zwartbruine kleur, maar een zwarte kleur, vooral in kop en masker en vleugel- en staartpenen.

De toename van eumelanine in de bevedering heeft er ook toe geleid dat de rugbestreping van de zwartbruine Japanse meeuw in veel gevallen nog maar nauwelijks zichtbaar is. Oorspronkelijk was er alleen wat phaeomelanine aanwezig in de schachten van de mantelveren, waardoor de kleur van de schacht lichtcrème was en er een rugbestreping ontstond. Blijkbaar kan er wel eumelanine in de schacht worden afgezet en als dit gebeurt, gaat de rugbestreping verloren. Gelukkig is inmiddels komen vast te staan dat een combinatie van een diep zwartbruine kleur en een duidelijk zichtbare rugbestreping wel mogelijk is. Ook dit is een kwestie van goed selecteren.

In de afgelopen vijftig jaar is er niet alleen een enorme progressie gemaakt in de kleuregaliteit van de zwartbruine meeuwen, ook het type en het formaat zijn sterk verbeterd. Bovendien zijn we nu zover dat we regelmatig zwartbruine Japanse meeuwen tegenkomen met een vrijwel perfecte buiktekening.

De buiktekening van de Japanse meeuw is al aanwezig in de stamvader, het spitsstaart-bronzemannetje. Trouwens niet in alle ondersoorten, maar wel in de ondersoort(en) die vermoedelijk aan de wieg heeft (hebben) gestaan van onze meeuw. Bij deze ondersoort(en) is de buiktekening echter vrij zwak en onregelmatig van vorm.

Toen de Denen Af Enehjelm en Langberg begonnen aan hun levenswerk, hadden de Japanse meeuwen vrijwel geen buiktekening. Ook bij de eenkleurige meeuwen die aan de basis hebben gestaan van de huidige zwartbruine Japanse meeuwen was er nauwelijks buiktekening aanwezig. De vogels hadden vrijwel witte buiken.

Een bijkomend effect van het inkweken van lonchurasoorten was het verschijnen van een duidelijk waarneembare buiktekening. De buiktekening was echter in de F1-generatie erg grof van vorm. Een groot gedeelte van de buikbevedering was gepigmenteerd. Pas bij de F3- en F4-generatie kreeg de buiktekening weer haar oorspronkelijke vorm, maar was nu wel dieper van kleur.

De gewenste vorm van de buiktekening werd vroeger omschreven als visgraat-tekening, tegenwoordig spreken we van een V-vormige tekening. Deze tekening ontstaat doordat slechts een gedeelte van de haakjes in een buikveer is gevuld met zwart eumelanine. We zien echter dat er een grote variatie bestaat in de gevormde tekening, soms zelfs bij één bepaalde vogel, zodat deze een zeer onregelmatige buiktekening heeft.

De baarden van de buikveer bevatten phaeomelanine. Is de concentratie phaeo-melanine te hoog, dan ontstaat een crèmekleurige ondergrond, die niet bevooronderlijk is voor het contrast. De fraaiste buiktekening ontstaat door de combinatie van een hoge concentratie zwart eumelanine in de haakjes en een minimale concentratie phaeomelanine in de baarden.

Tot op heden zijn we er dus niet in geslaagd de gewenste V-vorm genetisch vast te leggen. Waarschijnlijk rest ons nog een lange weg van selectie, voordat we dit doel bereikt hebben. Nu is dit niet iets waar de gemiddelde Japanse-meeuwenkweker zich druk over maakt, want voor veel liefhebbers is het juist deze uitdaging die de Japanse-meeuwenkweek zo interessant maakt.

Niet alleen aan de bevedering worden eisen

gesteld, ook voor de hoormdelen geldt dat de standardeisen aangeven welke kleur ze moeten hebben. Bij de zwartbruine Japanse meeuw moet de bovensnavel zwart zijn, de ondersnavel lichtgrijs. Ook de nagels moeten zwart zijn, terwijl de poten zo donker mogelijk moeten zijn.

Het inkweken van andere lonchurasoorten heeft met name de kleur van de bovensnavel nadelig beïnvloed. De kleur was lang niet altijd egaal zwart. Inmiddels doet zich dit probleem vrijwel niet meer voor bij de zwartbruine Japanse meeuwen, maar het blijft wel een aandachtspunt. Overigens is bekend dat Japanse meeuwen die in de buitenlucht worden gehouden en aan het zonlicht worden blootgesteld dieper gekleurde hoormdelen krijgen.

Na al die jaren is de zwartbruine Japanse meeuw nog steeds het vlaggenschip van de JMC. Het is verreweg de populairste kleurslag bij de liefhebbers. Niet alleen worden ze nog steeds in grote aantallen gekweekt, maar ook de kwaliteit van de zwartbruine meeuwen steekt met kop en schouders boven de rest uit.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat er door de JMC-leden al diverse wereldkampioenschappen zijn behaald met deze kleurslag. We kunnen dan ook trots zijn op wat de kwekers van de zwartbruine Japanse meeuw tot dusverre hebben bereikt.

Wilt u zwartbruine Japanse meeuwen van topkwaliteit bewonderen, komt u dan op 25 september naar Leerdam! U zult ze daar in grote aantallen aantreffen. Behalve de zwartbruine kleurslag kunt u daar tevens alle andere kleurslagen van Japanse meeuwen van een zeer goede kwaliteit uitgebreid bekijken. Bovendien zijn er nage-nog alle lonchurasoorten (bronzemannen, rietvinken, nonnen en muskaatvinken), waarbij ook diverse mutaties, aanwezig.

De landelijke show van de JMC, speciaalclub voor Japanse meeuwen en overige lonchuras, wordt op zaterdag 25 september 2004 gehouden in het clubgebouw van "De Vogelvriend", adres P.M. van Gendstraat 23 te Leerdam.

Er wordt voor de inzenders en bezoekers vanaf 10.00 uur een interessant ochtendprogramma gepresenteerd door de technische commissie van de JMC, er is een grote verkoopklasse aanwezig en de show zal van ongeveer 14.00 uur tot 17.00 uur zijn geopend.

Nadere inlichtingen kunt u verkrijgen bij het secretariaat van de JMC (zie hiervoor de rubriek Speciaalclubs in deze Onze Vogels).

JMC

FOTO'S: JAN DE NIJS, PIET ONDERDELINDEN

MUTATIEWIJZER deel2

Als herhaling hier een klein overzicht van de verschillende aspecten die belangrijk zijn bij het bepalen van wat een mutatie eigenlijk is:

Hoe vererft de mutatie:

- Geslachtsgebonden recessief
- Geslachtsgebonden dominant
- Autosomaal recessief
- Autosomaal dominant

Bij dominantie spreken we van EF (enkelefactorig – internationaal van SF= single factor) of DF (dubbelfactorig – internationaal DF Double factor) en kunnen we ook nog een onderscheid maken tussen:

- Co-dominantie: hierbij zijn beide factoren evenredig tegenover elkaar en hebben we in feite van elke factor een 50 %.
- Incomplete dominantie: hier is een duidelijk onderscheid tussen EF en DF, maar men kan stellen dat EF zeker geen 50% invloed heeft.
- Dominant: factor is steeds goed aanwezig en er kan geen duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen EF of DF.

Wat gebeurt er in de bevedering?

Is het een psittacinemutant?

Is het een wijziging van de vederstructuur?

Is het een wijziging van het eumelanine?

Indien het een eumelaninemutatie is, hebben we nog drie mogelijke opsplitsingen:

1. Leucisme
2. Albinisme
3. Dilute

Deze regels in acht gehouden kunnen we starten met onze eerste mutatie te gaan bekijken en de eerste in het rijtje is de donkerfactor.

De donkerfactor

De eerste meldingen van een donkergroene vogel dateren reeds uit 1887. Toen werd in het British Museum een balg tentoongesteld van een donkergroene grasparkiet. Dit dier werd in de wildbaan gevangen en van dit dier was er immers geen nakweek. Het duurde echter nog tot 1915 voordat de Fransman Mr. Blanchard de eerste donkergroene grasparkiet in gevangenschap kweekte. De kennis van genetica was in die tijd zo goed als onbekend, maar gezien het fenotype werd deze vogel logischerwijs donkergroen genoemd. Toen vier jaar later bij dezelfde kweker uit de combinatie donkergroen x donkergroen ook de eerste olijfgroenen gekweekt werden, werd terug gebaseerd op het uiterlijk er de benaming olijfgroen aan gegeven.

Ondertussen kunnen we gerust stellen dat de donkerfactor een veel voorkomende mutatie is bij parkietachtigen.

Nu kunnen we ons gaan afvragen wat een donkerfactor eigenlijk is. Veel mensen veronderstellen dat het met een toename van

donkere kleurstof (eumelanine) te maken heeft, maar niets is minder waar. De donkerfactoren kunnen we onderverdelen als een incomplete dominante mutatie die een wijziging van de veerstructuur teweeg brengt. De donkerfactor gaat enkel de breedte van de sponszone wijzigen. Wanneer de donkerfactor éénmaal aanwezig is (EF) hebben we een donkergroene vogel, bij de aanwezigheid van twee donkerfactoren duiden we dat aan als olijfgroen. (De chromosomen liggen steeds per paar en daarom kan een vogel niet meer dan 2 donkerfactoren hebben (op elk chromosoom kan de factor immers maar 1 maal muteren)). De vererving is dominant, dus split voor donkergroen of olijfgroen kan niet.

De regels zijn vrij simpel:

normaal (lichtgroen) x donkergroen:

50% normaal (geen donkerfactor)

50% donkergroen (één donkerfactor)

donkergroen x donkergroen:

25% normaal (geen donkerfactor)

50% donkergroen (één donkerfactor)

25% olijfgroen (twee donkerfactoren)

lichtgroen x olijfgroen:

100% donkergroen (één donkerfactor)

donkergroen x olijfgroen:

50% donkergroen (één donkerfactor)

50% olijfgroen (twee donkerfactoren)

olijfgroen x olijfgroen:

100% olijfgroen (twee donkerfactoren)

Wanneer blijkt dat een bepaalde mutant anders dan autosomaal recessief vererft, kan de naam donkerfactor niet van toepassing zijn. Doordat bij de donkerfactor de breedte van de sponszone gaat wijzigen, krijgen we een ander "blauw licht" dan het blauwe licht dat normaal in de sponszone ontstaat door interferentie. Ook de zwarte eumelanine in de medulla (kern van de veer) kan op deze manier iets meer invloed uitoefenen op het totaalbeeld van de vogel. Daardoor komt er een iets donkerder gekleurd blauw licht door de cortex en het optische resultaat dat we krijgen is donkergroen. De aanwezigheid van een tweede donkerfactor gaat deze sponszone nog iets minder breed maken en zal het effect nog iets meer versterken. Gevolg, de vogel is olijfgroen.

Omdat deze mutatie enkel de sponszone wijzigt en er zeker geen toename is van donkere kleurstoffen, is het verkeerd te stellen dat de donkerfactor ook de kleur van de nagels of van de poten donkerder zal maken. Deze kleur wordt immers door andere genen beïnvloed en heeft niets met de donkerfactor te maken.

Toen we de 'International Terms' aan het opstellen waren, hadden we in eerste instantie

gedacht gewoon de Engelse vertaling dark green en olive green te gebruiken, omdat volgens onze redenering deze termen overall gebruikt werden. Daar bleken we het bij het verkeerde eind te hebben, want er was een organisatie in Amerika die de termen green, medium green (voor donkergroen) en dark green (voor twee donkerfactoren) gebruikten. Verder werd de naam 'jade' ook soms gebruikt om een vogel uit de groenreeks met één donkerfactor te omschrijven. Dan hadden we nog het probleem dat het voor beginnende liefhebbers moeilijk te volgen was waarom er bij groen van donkergroen en olijfgroen gesproken werd en voor de vogels in de blauwreeks van hemelsblauw, kobalt en mauve. Er moest een systeem gevonden worden waarbij we internationaal de donkerfactoren op een eenvoudige en duidelijke manier konden aangeven en dat zowel bij groen en blauw gebruikt kon worden. Uiteindelijk kwam er iemand opdraven met een vrij logische oplossing:

- green voor de basisvorm, zonder toevoeging van 'light'
- de aanwezigheid van een donkerfactor aangeven met dark: dark green
- de aanwezigheid van een dubbele donkerfactor aanduiden met double dark, dus in dit geval double dark green.

Bij de blauwe vogels kunnen we dat ook zonder problemen gebruiken en dan spreken we van blue, dark blue en double dark blue. Internationaal symbool is D (afkorting van Dark factor en geschreven met een hoofdletter omdat het hier om een dominante mutatie gaat).

Natuurlijk hebben we weer de neiging om deze termen letterlijk te gaan vertalen naar het Nederlands en toegegeven, double dark green of dubbel donkergroen klinkt dan wel belachelijk, maar gebruik het gewoon als een vaste term, net zoals we hotdog of laptop gebruiken. In het Engels is het een perfect juiste grammaticale omschrijving, dus daar hoor je niet klagen. Voor het gebruik in de Nederlandse taal zijn er ook al verschillende voorstanders om van dit systeem gebruik te gaan maken. D kan vertaald worden als donker en DD als dubbele donkerfactor. Dat geeft dan: groen, D groen (donkergroen), DD groen (groen met dubbel donkerfactor), blauw, D blauw (donkerblauw) en DD blauw (blauw met dubbele donkerfactor). Een initiatief dat we enkel kunnen toejuichen en dat zal dus weldra binnen de verschillende werkgroepen besproken worden.

Dirk Van den Abeele
MUTAVI, Research & Advice Group
Lezing beschikbaar over dit onderwerp.
Meer info op + 32 0 9 368 01 45 of via
<http://www.agapornis.be>

DE IDEALIST - AUGUSTUS

Uilen

Een fietsvakantie staat bij ons hoog op de agenda. De eerste drie dagen strijken we neer bij het Leekstermeer. Hiervandaan maken we fietstochten door het Friese en Groninger landschap. Het weer werkt dit jaar bijna elke dag mee. Juist dit maakt fietsen tot zo'n heerlijke bezigheid. s'Avonds gaan we vaak met de boot het Leekstermeer op voor het werpen van een dobbertje. Maar als ik langs het dobbertje kijk, vind ik de reusachtige spreuwenformatie die boven de rietvelden draait en keert, veel mooier. Ik kan dan intens genieten van de manier waarop een roofvogel er nog een prooi probeert uit te slaan. Als dit alles voorbij is, zakken er zo'n 10.000 spreuwen op het riet dat onder het grote gewicht behoorlijk scheef gaat hangen. Als de spreuwen uit de lucht verdwenen zijn, komen er tegen de avond-schemering vele duizenden boerenzwaluwen aangevlogen. Zij scheren laag over het water het riet in en rusten halverwege de rietstengels aan de waterkant. Als het luchtruim leeg is, zitten zowel de spreuwen als de zwaluwen dicht bij elkaar nog wat na te kwetteren, terwijl wij ze op 5 meter afstand in ons bootje passeren. Als idealist van vogels geniet ik intens van al dit natuurgebeuren.

De tweede vakantiehelpt brengen we door op een zeer mooi en rustig gelegen boerderij-camping in de Achterhoek. Ik heb u wel eens eerder verteld en op de film laten zien, wat ik met uilen heb. Vooral 's nachts kan ik uren naar ze luisteren en door de camera loeren. Pas dan kom je goed achter de leefgewoontes van deze gevleugelde katten. U kunt het geloven of niet, die eerste vakantienacht lokaliseerde ik uilengeluiden vanuit mijn tentbed. De volgende dag ben ik eens op onderzoek uit geweest. Het duurde niet lang of ik vond bij de boer in zijn hooischuur een nest jonge kerkuilen, die tegen het uitvliegen waren. Dus nu zat ik 's avonds dubbel zo hard te observeren en naar de geluiden te luisteren. Ook hiervan kon ik mooie filmpaatjes schieten. Tussen al deze vogels probeerde ik ook nog vakantie te houden in dit prachtige kleurrijke groene gebied. 's Avonds om half tien lopen we een ommetje en gaan nog even reeën kijken, als deze voorzichtig uit het bos tevoorschijn komen. Doodstil staan we dan oog in oog

tegenover elkaar, mens tegenover dier, en dan plotseling in een schrikbeweging zet de ree het op een lopen. Menige ree loopt trouwens 's nachts wel over de camping heen, ik hoor hen lopen en ademen door het tentdoek heen.

Goudvinken.

En wat te bedenken als Ria de eerstvolgende morgen het tentdoek opendoet en mij meldt dat er een vogeltje in de boom zit met een oranje borstje? In eerste instantie dacht ik aan een appelvink. Maar nee, het is de veel mooiere goudvink. Voor de tent stond een rijtje dennen. Toch maar eens controleren en ja hoor, 2 meter uit de tent en op 1 meter hoogte van de grond vind ik een nestje goudvinken met 5 jongen van 1-5 dagen oud. U begrijpt, het is 10 dagen genieten van dit uitzicht. Vanuit de tentdeur geniet ik er elk half uur van hoe ze gevoerd worden. Al gauw denk ik dan, wat zal dit goudvinkenpaar in de bekjes stoppen? Tja, de camera is ook aan boord. Deze fungeert nu als verrekijker. Ondertussen wordt nog menig rolletje volgeschoten. Het weer kon in 2003 al helemaal niet meer stuk. We genieten van alle zon. Hoewel wij al 2 weken van huis zijn, mis ik de vogels thuis nog steeds niet. Een heel jaar kan ik van hen genieten. Tijdens de vakantie zie ik andere vogels om mij heen. Bovendien weet ik dat onze vogelvrienden prima voor onze vogels thuis zorgen. Dus deze maand even niets over elegant-parkieten.

Zonnepitten

Deze maand kom ik toch nog even terug op de wilde halsbandparkieten. In de juni- en juli-aflevering van 'De Idealist' heb ik u laten weten hoe ik de nacht doorbracht in het stadspark van Voorburg. Van vogelvrienden kreeg ik de uitnodiging om eens bij hen thuis naar etende halsbanden te komen kijken. Dit was in de omgeving van Voorschoten, ook rijk voorzien van bomen. Aan het huis was een pergola gebouwd, waarin gazen kokers hingen die gevuld waren met zonnepitten. Toen ik

Een paartje kerkuilen dat zich elke dag als het licht wordt, terugtrekt en gaat slapen in dit rustige donkere boerenschuurtje.

plaatsnam in een tuinstoel, hoorde ik ze al in de wat hogere bomen in de omgeving roepen. Geleidelijk aan kwamen ze dichterbij en verschenen de eerste op de pergola en deze liepen gelijk maar door naar de kokers met zonnepitten. De kokers waren van fijn gaas gemaakt. Ze moesten dus voor elke pit moeite doen om deze te bemachtigen. Zo hingen er even later wel 12 halsbanden aan de 4 voerpijpen te bengelen en dit alles op een meter of vier afstand, zodat ik prima kon genieten van deze prachtige vogels. De enige die dit schouwspel kon verstoren, was de rode kater des huizes. Als hij rondloopt houden de halsbanden het even voor gezien. Gaandeweg wordt het mij nu duidelijk hoe deze vogels de winter doorkomen. Ze schuiven gewoon aan bij de voertafels van onze koolmezen, die wel wat uit de buurt van de grote snavels van de halsbanden blijven. In de zomer leven ze van de vele zaden die aan de bomen hangen in de smulbossen, waarmee ze waarschijnlijk ook hun jongen voeden. Eén ding is mij opgevallen: zowel op de voerplaatsen als onder de slaapbomen zul je nooit veel ontlasting terugvinden. Dit doen ze kennelijk elders. En voor de kweek in de natuur, het laatste bedrijf, zullen we even tot volgend jaar moeten wachten, om u daarover te kunnen berichten.

Bloedluis

Jaren heb ik geroepen als een eenling in de woestijn. Heeft u problemen met bloedluis, geef eens een belletje naar de Katwijkerlaan. Ik zou er graag wat filmopnamen van willen maken. "Sorry", werd er dan gezegd, "ik ben er net van af". Nee, Chris kan heel lang wachten. Men houdt overal stijf de deur dicht. Mijn moeder heeft mij vroeger geleerd. Als ze de deur voor je dicht doet, moet je zoeken naar een klein raampje en wachten tot het opengaat. Na 8 jaar wachten kwam er uit Drente een alarmroep. Een in grote problemen verkerende kweker opende zijn deur voor mij. Dan maar 400 km rijden om binnen te komen. Enkele uren heb ik in de prachtige nieuwe kweekruimte vertoefd om filmopnamen te maken van deze lastige mijten. Toen ik huiswaarts reed, heb ik een liefhebber achtergelaten die via het felle lampenlicht heel veel dingen heeft gezien, die anders verborgen zouden zijn gebleven. Om het allemaal eens aan vogelend Nederland te kunnen laten zien heb ik een pot met bloedmijten meegenomen naar huis. Er werden wat kanaries opgehaald, en ver bij mijn eigen vogels vandaan, is alles in een speciale filmkooi losgelaten. Gedurende 2 zomermaanden heb ik op die speciale plaats, midden in de nacht, menig uur

Ik wil u dit jaar maandelijks het een en ander over mijn vogels vertellen. Dit via dit papier opgetekend in het jaar 2003. Als vogelliefhebber heb ik al zo'n 46 jaar vogels. Door hen heb ik veel geleerd en leer nog steeds. Van nare ervaringen ben ik niet verschoond gebleven. Toch blijft het mijn passie: de elegant-parkiet.

Jan Chris van Dam.

vertoefd om het leven van deze mijten te kunnen observeren en wat later ook te kunnen filmen. Als doel had ik me gesteld: te laten zien hoe de mijten via de zitstokken bij de niets vermoedende slapende kanaries een bezoek brachten. Toen de vogels eenmaal vast zaten te broeden, ben ik verder gaan kijken hoe de mijten de aanval openden op de jonge kanaries van enkele dagen oud. Het rumoer dat ontstaat bij de jongen onder de kanarievleugels is onvoorstelbaar groot. En dan de plaatsen waar ze bij de jongen het bloed gaan zuigen, die houd je niet voor mogelijk. Ook is mij nu duidelijk geworden waarom bloedmijten zich alleen 's nachts in het openbaar voortbewegen. Om er dan nog filmopnamen van te willen maken was al evenzeer moeilijk. Al spelende met de vogels en mijten ben ik na 8 jaar wachten toch op de plaats gekomen waar ik als idealist mee bezig ben. Juist u te laten zien wat voor leed kanaries, goulds en parkieten moeten doorstaan. Als wij even niet opletten of niet willen opletten.

Een goudvinkmanntje die zijn jongen voert.

Kweekverslag van de gespikkelde dwergbaardvogel. (*Pogoniulus scolopaceus*).

Al een aantal jaren verblijft de gespikkelde dwergbaardvogel in mijn volières. Het is een prachtig baardvogeltje, iets groter dan de geelstuitdwergbaardvogel. De vogel is op de donkere rug en kop licht geelgroenge-spikkeld. Man en pop zijn niet te onderscheiden. Ze hebben de grootte van een winterkoninkje en worden ook wel tinkerbirds genoemd, omdat hun onderling geroep bij sommige soorten lijkt op de klanken die een koperslager tijdens zijn werk voortbrengt. Dat is niet het geval bij deze dwergbaardvogel. Het geluid, dat hij soms laat horen, lijkt volgens sommige auteurs meer op het geluid dat kwartels maken. Het klinkt in ieder geval minder hard. Bij Siem

kocht ik mijn eerste drie gespikkelde baardvogeltjes. Ze sliepen met zijn drieën in eenzelfde blok, maar af en toe werd er vlak voor het slapengaan flink op elkaar gejaagd. Soms hield ik mijn hart vast. De vogels zitten bij mij in gezelschapsvolières samen met yuhinasoorten, suikervogels en kleine zaadetertjes. Het zijn ferme hakkertjes en je moet dus echt wel zorgen voor vermolmde stammetjes en oude stukken boomstam of dikke takken.

Het liefst een klein beetje zacht al van binnen, want ze kunnen niet zo stevig hakken als de specht. In dien je een houten opbouw hebt, moet je die regelmatig controleren en zeker voor alternatief hakmateri-

aal zorgen! Ze eten universeelvoer gemengd met kleine stukjes appel en tahoe en ze krijgen elke dag meelwormen. Ze slapen 's nachts altijd met zijn tweeën of meer in een broedblokje gemaakt van een berkenstammetje. Voordat ik ermee kweekte, heb ik heel wat pech gehad. Zo is er een tijdens mijn vakantie ontsnapt en van de honger omgekomen en vervolgens bleek dat een vermoedelijk koppel uit twee poppen bestond. Het koppel dat ik aanvankelijk had, heb ik verkocht aan Marco van Paassen.

Die heeft er jongen mee gekweekt in de buitenvolière, die echter niet geringd konden worden. Hij heeft over deze geslaagde kweek een mooi artikel in de Vogelexpressie

geschreven. Dit blad is het orgaan van de speciaalclub van insecten- en vruchtenetende vogels. Deze jongen heeft hij laten seksen en van hem heb ik een ongeringde eigen-kweekman overgenomen. Want uit endoscopisch onderzoek bleek dat ik twee wildvangpoppen had, die ik via via heb verkregen.

Een van de poppen heb ik met de eigenkweekman in een grote kooi in de huiskamer gedaan en daar is in augustus 2003 het feest begonnen. De pop werd gevoerd door de man en af en toe heel fel achterna gezeten. Ik heb enkele paringen vanuit mijn luie stoel kunnen waarnemen.

Op 16 augustus merkte ik dat er in het berkenblokje gebroed werd. Man en pop wisselen elkaar af met het broeden. Op 24 augustus heb ik de eitjes geschouwd. Gelukkig bleken ze bevrucht te zijn. Rond 30 augustus ben ik begonnen met krekels voeren. Ik heb een klein aquarium in de kooi gezet, waarin ik de krekeltjes kon doen. Op die dag heb ik ze nog geen krekels zien eten. Op 4 september zag ik een eierschaal in de kooi liggen. De baardvogeltjes leggen witte eieren.

Er waren twee jongen geboren. Er wordt ijverig gevoerd. Vooral de man sleept krekels aan. Maar ook de pop voert natuurlijk ijverig mee. Het is een grappig gezicht: dat vangen van die krekels. Het baardvogeltje gaat op de rand van het aquarium zitten en kijkt eerst rustig rond welke krekkel bevalt. Nadat hij zijn keuze heeft gemaakt, duikt hij de bak in. Hij grijpt de krekkel en vliegt er weer uit en bewerkt de krekkel zodanig dat deze aan de jongen gevoerd kan worden.

Ze krijgen heel veel witte meelwormen en natuurlijk ook tahoe in heel kleine stukjes gesneden. Op 12 september heb ik de jongen geringd. Een met 2,5 mm wat heel moeizaam ging. Poot bloedde een beetje (

bleek later dus niet goed te zijn) en de ander heb ik geringd met 2,9. Deze ring was iets te groot, maar ik wilde in ieder geval geen pootje meer forceren. Voortaan moet ik gewoon een dag of twee/drie eerder ringen. De jongen ZITTEN in het blok op het hielbeen. Dat is een apart plekje op hun poten, zodat zij kunnen zitten. Naarmate zij groter worden, verdwijnt dat aparte plekje. Leuk om dat zo in het echt te kunnen aanschouwen. Het is een heel grappig gezicht. De jongen zijn nog blind en geheel naakt. Op 14 september heb ik ze opnieuw bekeken. De ringen zaten nog aan de poten en de vogels zijn nog steeds naakt en blind. Op 19 september wederom gekeken. De veerkielen zijn dan goed zichtbaar, maar de jongen zijn nog steeds blind.

Op 26 september zijn de ogen open en dan zitten ze half in de veren. Ik heb toen een foto gemaakt. De man jaagt de pop erg veel achterna. Zij moet het broedblok in en krijgt soms nauwelijks de tijd om zelf te eten of voedsel voor de jongen te pakken. Op 28 september werd het me te dol en heb ik hem apart gezet. Hij had de pop zo opgejaagd, dat ze geblesseerd aan haar pootje is geraakt. (Dat is ook nooit meer goed gekomen). Een volgende keer laat ik de pop in haar oppie de jongen grootbrengen. Want ook de pop voert prima.

De man gaat wel na het opjagen 's nacht rustig bij haar in het blok slapen, maar dat gejaagd is maar niets.

Mijn collega Peter de Haan heeft de jongen 1 oktober voor mij op de foto gezet. Hij heeft prachtige foto's gemaakt zoals u zelf kunt constateren. Het is dan de 27ste dag en ze zitten al redelijk in de veren.

Op 8 oktober is er een jong uitgevlogen. De pop probeert ook de ander uit het blok te lokken door hem met voer te roepen. Op 11 oktober is jong twee uitgevlogen. Het

geringde pootje is niet oké. Het lijkt zelfs gebroken. Ook de ring zit veel te strak. Deze heb ik eerst door de dierenarts laten verwijderen en daarna heb ik de poot gespalkt. Op 18 oktober heb ik dit gespalkte jong apart gezet, omdat zijn broertje voortdurend aan de spalk zat te peuteren. Hij eet dan al prima zelfstandig.

Helaas is dit jong later met de gezonde poot knel komen te zitten, waardoor ook dit pootje ernstig beschadigd raakte, en ik heb deze uit zijn lijden moeten verlossen. Een vogel hoort minimaal een gezonde poot te hebben.

Het overgebleven jong heb ik endoscopisch laten onderzoeken en het blijkt een man te zijn. Deze verblijft nu in mijn grote volière samen met de andere wildvangpop, zodat ik een onverwante kweek hoop te krijgen. Het gaat prima nu met zijn tweeën. In augustus probeer ik de geblesseerde pop en de kweekman weer even aan elkaar te koppelen. Mochten er bevruchte eitjes komen, dan haal ik de man bij de eerste opjaagbewegingen weg. Een geblesseerde poot is al erg genoeg. Ik ben erg blij dat het gelukt is in de huiskamer een geringde dwergbaardvogel op stok te krijgen. Tijdens de afgelopen bondsshow heeft u hem kunnen bewonderen. Heeft u interesse om mee te doen aan een kweekprogramma, schroom dan niet om contact met me op te nemen. (Jan Bart Hertrouws. 023-5333849). Wellicht kunnen we een kweeklijn met elkaar gaan opzetten. Ik zoek ook nog wildvang!

Ik hoop dat de liefhebbers van baardvogels genieten van dit artikeltje en vooral van de foto's.

Ik wens deze hobbygenoten ook een geslaagde kweek toe.

Jan Bart Hertrouws (tekst)
Peter de Haan (foto's)

Gouldamadines

De Gouldamadine is sinds een paar jaar een standaardvogel en heeft een eigen keurbriefje met een perfecte afbeelding van een Gould. Die afbeelding is een ideaalbeeld, een vrij robuuste, geblokte vogel met een flinke borstpartij. Heeft een korte kegelvormige snavel met een geronde kop. We zien tegenwoordig heel vaak vogels met te lange snavels. Dit verstoort het beeld van de kop erg. De kop lijkt optisch gezien platter. Is de kop daarbij echt plat in combinatie met die lange snavel, dan ziet de vogel er gewoon lelijk uit. Het is veel belangrijker eerst te bouwen aan het formaat en model dan aan de kleuren van de vogel.

De rugkleur is de laatste jaren goed verbeterd. Het heel erge blauwe waas dat we in het groene rugdek vaak tegenkomen, zie je gewoonweg een stuk minder. Helaas laat het formaat en model nog heel veel te wensen over. Je ziet heel dikwijls dat de vogels genoeg lengte hebben, maar verder gewoon te smal zijn, met name in de borst. Ook hebben ze geen borstpartij van voren. Wat je ook vaak ziet, is dat de kop in verhouding tot het lichaam veel te klein is, wat een veel te smalle nek/schouderpartij tot gevolg heeft. De kwantiteit is vaak goed op de TT's, maar de kwaliteit is toch wel aan de minne kant. Zodra de vogel een knik in de nek vertoont en de ruglijn niet direct recht doorloopt naar de kop, heeft de vogel in 9 van de 10 keer een te kleine kop. Vogels met een platte kop zijn helaas heel erg dominant in hun vererving. Je hebt zo je halve kooi vol met deze lelijke vogels. Daarom moet je deze vogels direct uitschakelen voor de kweek.

Als je eenmaal het goede formaat en type vogel in je hok hebt zitten, is het tijd geworden om dan pas je zelf als kunstschilder op te stellen en te gaan werken aan de kleuren. Als je vogels een ietwat blauw waas in het rugdek hebben, is dit nog wel eens weg te krijgen door je vogels veel groenvoer te verstrekken. Deze bevatten nl. veel caroteen. Aangezien groen een combinatie is van geel en blauw door elkaar gemengd - wat wij als groen zien - en de blauwe zweem in het rugdek veroorzaakt wordt door een gebrek aan geel (caroteen), ontstaan dus blauwe vlekken. Het komt gelukkig niet veel voor, maar je ziet nog wel eens mannen waarvan de borstvlak niet paars is maar blauw. Dit is een grote kleurfout van de borsttekening. Onder blauw zit nl. phaeomelanine dat wij gecombineerd als paars zien. Dit is dan minimaal aanwezig en wordt de borstvlak wordt blauw i.p.v. paars. Gebruik om dit weg te kweken dan een pop met een heel donkere borst. Poppen met lichte borsten verergeren dit probleem alleen maar.

De zwartkoppen scoren meestal het hoogst, omdat deze het euvel met het zwarte dunne nekbandje niet hebben zoals bij de rood- en oranjekop. Zodra je een prachtige goede nekband ziet, zie je meestal ook een dun zwart bandje boven de snavel. Mij stoort dit echter niet en ik til zelf hier niet zo zwaar aan. Ik vind dit nl. veel mooier dan een heel dun of nagenoeg geen nekbandje. Hou ik mij strikt aan de standaardisen, dan zou ik moeten bestraffen voor een bandje boven de snavel. Je moet uit deze twee kiezen. Dan kies ik voor het eerste, want volgens de standaardisen moet een prima grijze zebra-vinkman ook totaal wit in de onderbuik zijn. Maar deze heeft altijd een wat crème buik en geen keurmeester die dit bestraft, hoewel het afwijkt van de standaardis.

Zien we echter wel een prima grijze zebra-vink met een spierwitte buik, dan laat deze door gebrek aan phaeomelanine in het lichaam een heel lichte zilverachtige lichtgrijze rugomzoming zien. Ook hiervan maakt geen enkele keurmeester een punt en wordt dit niet bestraft. Maar o wee als de Gould dat prima bandje laat zien in combinatie met dat snavelbandje. Het gekke is dat men dan roomser wil zijn dan de paus.. Zo, dit weet nu ook iedere keurmeester!

Het zou eigenlijk in de standaardisen onder keurtechnische opmerkingen aangepast moeten worden Dan zouden een hoop mooie

Roodkop lichtgroene paarsborst overgoten man
Foto: PIET ONDERDELINDEN/ JAN DE NIJS

vogels zeker een punt hoger eindigen. Je kunt het niet maken om bij de ene vogelsoort iets toe te laten wat in de standaardisen niet geëist wordt -dat crème tussen de pootjes - terwijl spierwit het ideaalbeeld is, en de ander op een nog kleiner onderdeel - dat zwarte bandje boven de snavel - te bestraffen. Het blijkt maar weer welke keurmeesters de dikste vingers in de pap hebben.

Voor de kweek moet je dan ook vogels met dunne kop/nekbandjes paren aan één met een heel zwaar omlind masker. Meestal zijn de poppen zwaarder omlind. Paren we echter twee roodkoppen of oranjekoppen aan elkaar die op de TT een prima nek/kopbandje hadden, dan schuilt hierin het gevaar dat dit bandje steeds dunner wordt. Een kleurfout die nog steeds veel voorkomt is, dat de lichtgroene overgangszone in de nek niet lichtgroen is, maar helemaal geelgroenachtig. Dit is een grote fout die eveneens zeer erfelijk is. Advies!... niet mee verder kweken en direct uitsluiten voor de toekomst als goede TT-vogels.

In de standaardisen wordt zelfs een vogel gevraagd die niet eens die lichtgroene overgangszone laat zien, maar van rug tot kop grasgroen is. Dit is het voorbeeld van standaardisen theoretisch gemaakt. Dit mag dan voor sommige mensen het ideaalbeeld zijn, maar je ziet gewoon dat dit in de praktijk bijna onhaalbaar is. Dus een slecht gekozen eis! Dit is ook weer een voorbeeld van die dikke vingers, weet je wel. Deze vogels zijn nu eenmaal te mooi om zo behandeld te worden.

Louis Polanen

EEN KWEEKERVARING MET DE BANDSTAARTDUIF.

Wetenschappelijke naam: *Columba fasciata*,

Duits: Bindentaube,

Engels: Band tailed pigeon.

BESCHRIJVING en BIOTOOP

De bandstaartduif is een forse duif. Hij zit qua postuur tussen een postduif en een houtduif in. Zijn kop, hals en borst zijn leigrijblauw met een paarse gloed. De buik is wat lichter grijs. In zijn nek draagt hij een witte band. De vleugels, donkergrijs, laten een groene glans zien. De staartveren zijn blauwgrijs, die naar het uiteinde lichter van kleur worden. De staart vertoont een donkere horizontale band. De snavel is lichtgeel met een zwarte punt. De poten zijn lichtgeel. Grootte ca. 36 cm. Geslachtsonderscheid is moeilijk te zien, de duivin is matter van kleur. Ze bewonen een groot gebied, het westen van Noord-Amerika, Mexico, Midden-Amerika, tot in het noorden van Argentinië. Bandstaartduiven leven in beboste, bergachtige streken en hooglanden in gematigde en subtropische gebieden. Ze voeden zich met zaden, bessen, vruchten en insecten. Nestelen doen ze in bomen.

HUISVESTING

Gelet op zijn afmeting heeft de duif wel enige ruimte nodig om zijn vleugels uit te slaan. Ik plaatste ze in een volière van 0,6 m breed en 4 m lang. Ze konden over een nachthok beschikken van 0,6x1 m. Bandstaartduiven zijn winterhard. De vlucht is voor de helft overdekt. De nestkast hangt droog en niet in de felle zon. Aan ieder eind een hoog geplaatste zitstok van 2,5 cm doorsnee.

VOEDING

Ik verstrek de grotere duiven tortelduivenvoer, voeg een beetje kanariezaad toe, een beetje eivoer, rijpe vlier- en vuurdoornbessen, gesneden groenvoer (andjivie, witlof, vogelmuur), alles met mate. De bessen geef ik in het seizoen vers geplukt van de struiken. Ik heb ook wel eens uit de diepvries geprobeerd of gedroogde bessen opwellen, maar die werden niet gegeten. Merkwaardig genoeg eten bandstaartduiven ook eikels. Ik had dit eens gelezen en heb in het najaar in tweeën gesneden eikels verstrekt en tot mijn verbazing werden deze smakelijk naar binnen gewerkt. Voorts natuurlijk grit en grove maagkiezel.

DE KWEEK

Het is najaar '99. Ik had een adres van een kweker bij Antwerpen. Dat is niet naast de deur, (ik woon in Assen), maar tijdens een vakantie in Valkenburg zat ik al dichterbij mijn beoogde doel. Afgesproken werd, dat ik de terugreis via Antwerpen zou rijden, dan reed ik "maar" 120 km om.

De duivenkweker bezat een mooie collectie zaadetende duiven (er zijn ook prachtige vruchtenetende duiven) en zocht 2 koppels bandstaartduiven uit. Het waren forse vogels, geringd en in goede conditie. Thuis plaatste ik elk koppel apart in een vlucht. De vogels hadden de reis prima doorstaan, maar toen sloeg het noodlot toe.

Bij de aanschaf van een paar koekoeksduiven haalde ik paramix in de volière (hierover later meer). Ook een van de bandstaartduiven legde het loodje. Het andere koppel ging in december over tot nestbouw. Duiven beginnen meestal vroeg in het voorjaar te broeden, sommige soorten, die hun natuurlijke biotoop op het zuidelijk halfrond hebben, beginnen wel eens in het najaar. Ik had een kistje gemaakt van 20x20 cm en 10 cm hoog. Op de bodem leg ik een nestviltje of een stukje vloerbedekking om de eieren te beschermen, want het nest van duiven stelt niet veel voor. Een paar berkentakjes, meer niet. Drieëntwintig dec. lag er een ei. Bandstaartduiven leggen een fors ei. Het wordt afwisselend zoals bij alle duiven door beide ouders bebroed gedurende 20 dagen. De nesttijd van het jong bedraagt 4 weken. Na een dag of negen heb ik het geringd met een 8 mm ring. Het jong wordt uit de krop gevoerd door beide ouders en groeit snel. Ik kreeg in 2000 drie jongen op stok en dat is veel, gezien de tijd die er verstrijkt tussen nestbouw en het zelfstandig zijn van het jong.

TENTOONSTELLING

Ik show de bandstaartduif in een klapkooi van 40x40 cm. Daar plaats ik haar pas in op de show. Dat heeft zijn praktische redenen. Het is ondoenlijk wegens de ruimte in mijn nachthok hier meerdere grote kooien met

TT-vogels te plaatsen. (Ik zend soms 10 a 12 duiven in.) Ook voor de vogel zelf is een langdurige opkooiing geen ideale situatie. Ik vang dus de vogel enkele uren voor de inbreng van de TT uit en probeer hem onbeschadigd in een kartonnen doos te krijgen. (Denk aan luchtgaten). In de tentoonstellingszaal kan ik dan eerst de klapkooien klaarzetten, van voer, water en schelpenzand voorzien en daarna de vogel vanuit de doos in de kooi laten lopen.

Hoewel de bandstaartduif qua formaat en kleurintensiteit het tweede jaar mooier is, kan een vroeg in het seizoen geboren jong ook het eerste jaar al meedraaien op de show. Mijn eerstgeborene behaalde in dec. 90 punten op onze afdelingsTT.

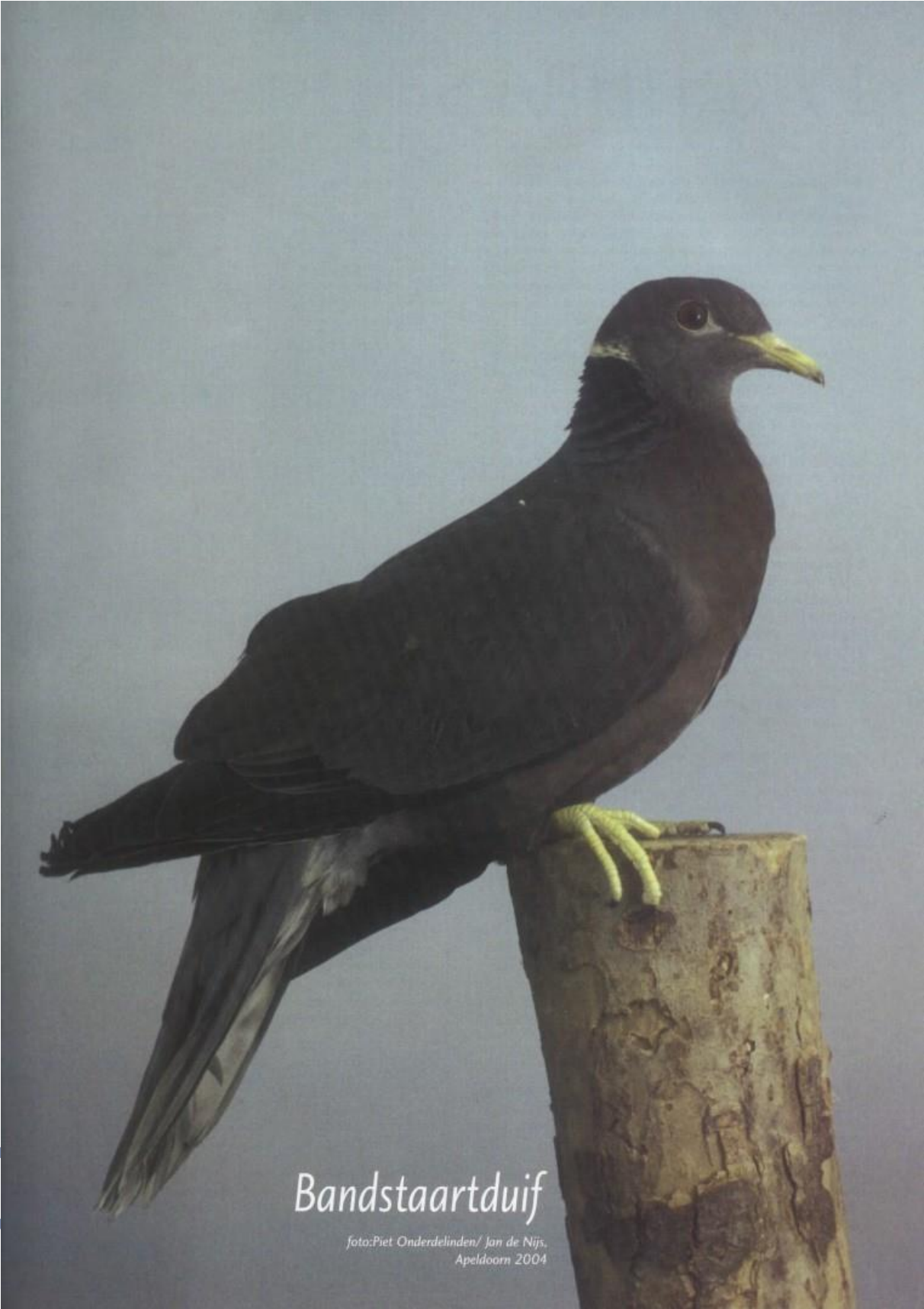
ZIEKTE en BESTRIJDING

Paramix is een dodelijke ziekte bij duiven. De vogel vertoont verlamingsverschijnselen, probeert met gespreide vleugels zijn evenwicht te bewaren. Verblijft op de grond en kan niet meer op de stok zitten. Alle duiven enten door de dierenarts is de remedie. Het zgn. geel is een mijt in de krop bij duiven. Ouderduiven kunnen er mee leven, maar de jongen gaan dood. Om de paar maand een geelkuur door het drinkwater geven. Verkrijgbaar bij de dierenarts. Wormen. Net als kromsnavels kan de duif ook wormen hebben. Eveneens om de paar maanden een wormkuur door het drinkwater of met een pipet een paar druppels in de krop. Ook van de dierenarts.

TENSLLOTTE

De bandstaartduif is een rustige duif. Hij vliegt niet veel en is prachtig van kleur, vooral als hij een zonnebad neemt. Hij stelt weinig eisen, maar heeft wel enige ruimte nodig. Hij is niet luidruchtig en dat is weer van belang, als u burens heeft. Een aan te bevelen vogel. Schaf wel geringde vogels aan.

Tekst Allard Noorman.

Bandstaartduif

*foto:Piet Onderdelinden/ Jan de Nijs,
Apeldoorn 2004*

De

ssel

PYRRHURA'S

TEKST: J. WAGENAAR EN FOTO'S: PIET ONDERDELINDEN/JAN DE NIJS

INLEIDING

Na jarenlange ervaringen met allerlei exotische vogels ontdekte ik, inmiddels alweer enkele jaren geleden, een paar prachtige parkieten op een beurs. Zij vielen mij vooral door hun vertrouwelijke, nieuwsgierige gedrag op en hun bijzondere combinatie van kleuren met tekening sprak mij zeer aan. Desgevraagd kreeg ik te horen dat het 'vuurstaartjes' betrof. Hoewel ik zelf eigenlijk al helemaal verkocht was, liet ik de vogels toch zitten. Eenmaal thuisgekomen sloeg ik de boeken erop na, waarin ik ontdekte dat de vuurstaartjes eigenlijk behoren tot een geslacht van 16 soorten pyrrhura's. De vogels die ik had zien zitten, waren van de soort *molinae*, *australis* om precies te zijn. Naarmate ik meer over dit geslacht vogels te weten kwam, werd mij duidelijk dat dit de vogels zouden zijn, die ik graag in mijn volière zou zien zitten. Enkele maanden later schafte ik uiteindelijk mijn eerste koppeltje pyrrhura's aan. Al snel werd ik geconfronteerd met hun ongelooflijke nieuwsgierigheid, ja eigenlijk bijna brutale manier van doen. Eenmaal in de buitenvolière, na een paar uitgebreide badrondes en vervolgens mooi opgedroogd in het zonnetje kwamen hun kleuren nog vele malen mooier uit. Het gevolg was dat ik sinds enkele jaren vrijwel uitsluitend deze fraaie Zuid-Amerikaanse pyrrhura's in mijn

HET GESLACHT PYRRHURA

Pyrrhura's hebben een groene basiskleur met, uiteraard afhankelijk van de soort, opvallende kleurvelden, geraffineerde tekening in combinatie met fraaie kleurschakeringen.

Het zijn relatief kleine vogels met een lengte vanaf zo'n 20 cm de *Pyrrhura picta microterra* tot aan de grootste soort van dit geslacht, de *Pyrrhura cruentata* met zijn 30 cm lengte.

Omdat de pyrrhura's in het wild een nogal verborgen levenswijze erop nahouden, is er nog maar zeer weinig bekend over hun natuurlijke gedrag. In de avicultuur zijn het zeer levendige volièrebewoners die een grote afhankelijkheid onderling, maar ook ten opzichte van hun verzorger aan de dag kunnen leggen. Met enige oplettendheid ofwel door het regelmatig observeren van deze vogels kan men getuige zijn van het interessante gedrag van de pyrrhura's. Ze spelen en ravotten, de onderlinge interacties en zelfs het bij papegaaiachtigen zeldzame misleidinggedrag tijdens het broedproces.

Zoals genoemd bestaat dit geslacht uit 16 verschillende soorten met nog ongeveer 32 ondersoorten.

LEUCOTIS	witoorparkiet
<i>Pyrrhura leucotis leucotis</i> <i>Pyrrhura leucotis griseipectus</i> <i>Pyrrhura leucotis pfrimeri</i> <i>Pyrrhura leucotis emma</i> <i>Pyrrhura leucotis auricularis</i>	Salvadori-witoorparkiet
FRONTALIS	bruinoorparkiet
<i>Pyrrhura frontalis frontalis</i> <i>Pyrrhura frontalis chiripepe</i> , <i>Pyrrhura frontalis kriegii</i> <i>Pyrrhura frontalis devillei</i>	roodschouder-bruinoorparkiet
MOLINAE	groenwangparkiet
<i>Pyrrhura molinae molinae</i> <i>Pyrrhura molinae australis</i> <i>Pyrrhura molinae restricta</i> <i>Pyrrhura molinae sordida</i> <i>Pyrrhura molinae hypoxantha</i> <i>Pyrrhura molinae phoenicura</i>	Geelflankparkiet, mutatie van sordida

PICTA	geschilderde parkiet
<i>Pyrrhura picta picta</i> <i>Pyrrhura picta lucianii</i> <i>Pyrrhura picta amazonum</i> <i>Pyrrhura picta microtera</i> <i>Pyrrhura picta roseifrons</i> <i>Pyrrhura picta subandia</i> <i>Pyrrhura picta caeruleiceps</i> <i>Pyrrhura picta patchenkoi</i> <i>Pyrrhura picta eisenmanni</i>	roodkopparkiet
MELANURA	zwartstaartparkiet
<i>Pyrrhura melanura melanura</i> (*) <i>Pyrrhura melanura souancei</i> <i>Pyrrhura melanura berlepschi</i> <i>Pyrrhura melanura chapmani</i> <i>Pyrrhura melanura pacifica</i>	
PERLATA	roodbuikparkiet
<i>Pyrrhura perlata perlata</i> <i>Pyrrhura perlata lepida</i> <i>Pyrrhura perlata coerulescens</i> <i>Pyrrhura perlata anerythra</i>	geparelde parkiet
RUPICOLA	zwartkop/steenparkiet
<i>Pyrrhura rupicola rupicola</i> <i>Pyrrhura rupicola sandiae</i>	
EGREGIA	roodschouderparkiet
<i>Pyrrhura egregia egregia</i> <i>Pyrrhura egregia obscura</i>	
CRUENTATA	blauwkeelparkiet
<i>Pyrrhura cruentata</i> *	BUD lijst / vergunning vereist!
HOFFMANNI	Hoffmannparkiet
<i>Pyrrhura hoffmanni hoffmanni</i> <i>Pyrrhura hoffmanni gaudens</i>	
HOEMATOTIS	roodoorparkiet
<i>Pyrrhura hoematotis hoematotis</i> <i>Pyrrhura hoematotis immarginata</i>	
RHODOCEPHALA	roodkopproodstaartparkiet
<i>Pyrrhura rhodoccephala</i> *	
VIRIDICATA	
<i>Pyrrhura viridicata</i>	
ALBIPECTUS	witnekparkiet
<i>Pyrrhura albipectus</i>	
CALLIPTERA	bruinborstparkiet
<i>Pyrrhura calliptera</i>	
ORCESI	El-oreparkiet
<i>Pyrrhura orcesi</i>	

* = in Europa in avicultuur

Een aantal van deze soorten lijkt vooral voor nieuwe liefhebbers, erg sterk op elkaar.

osel

De

P. Egregia Demararaparkiet

Mede omdat deze (onder)soorten zo sterk op elkaar lijken, vormen zij ook een gewillig onderwerp voor de wetenschap, waardoor er in de loop der jaren nogal eens een wijziging in de taxonomie (de systematische soortindeling en naamgeving daarvan) heeft plaatsgevonden en in de toekomst vermoedelijk nog wel zal plaatsvinden. Om maar even aan te geven hoe gecompliceerd de taxonomie ligt, noem ik enkele voorbeelden:

- *Pyrrhura frontalis* (bruinoorparkiet) kent een ondersoort met rode vleugelbocht namelijk *Pyrrhura frontalis devillei* (Juniper/Parr), maar *devillei* wordt ook wel beschreven als een zelfstandige soort (Forshaw)
- Chromosoomonderzoek heeft aangetoond dat *Pyrrhura frontalis* (bruinoorparkiet) genetisch zeer nauw verwant is aan *Pyrrhura molinae* (groenwangparkiet). Waarnemers melden dat deze soorten in het wild ook onderling kruisen. Zelf betwijfel ik dat dit op grote schaal plaatsvindt. Omdat er toch flink wat verschillen tussen beide soorten bestaan, denk ik eerder aan incidentele kruisingen. Desondanks menen sommige wetenschappers dat beide soorten als één soort ingedeeld zouden moeten worden.
- Een soortgelijk onderzoek is gaande naar de genetische verwantschap tussen *Pyrrhura leucotis* en *Pyrrhura picta*, waarbij dan ook weer kanttekeningen worden geplaatst bij de indeling van de *Pyrrhura picta* groep zelf. Het gaat daarbij vooral om de vraag of *Pyrrhura picta roseifrons* al dan niet als zelfstandige soort moet worden ingedeeld.
- De *Pyrrhura rhodogaster* (roodbuikparkiet) wordt tegenwoordig *Pyrrhura perlata perlata* genoemd en als zodanig ingedeeld als de nominatvorm van de *perlata* 'serie'

Ik permitteer mij nog één klein uitstapje met een voorbeeld van de inmiddels aangetoonde genetische verwantschap van *Cyanopsitta spixii* (Spix ara) met de aratinga's.

De zeer zeldzame Spix ara blijkt namelijk nauwer verwant aan de aratinga's dan aan de ara's!

Een levendige hobby hangt samen met een zeer levendige wetenschap zullen we maar zeggen.

Met de tegenwoordige DNA-onderzoekstechnologie blijkt dat tot op heden slechts een tipje van de sluier is opgelicht in de onderlinge verwantschap van diersoorten.

Het volgende probleem is dat er ook nog eens diverse manieren van naamgeving bestaan,

ruwweg te verdelen in drie categorieën:

1. De ornithologie hanteert naast de wetenschappelijke naamgeving veelal nog een naamgeving in de eigen taal.
2. De vogelkwekers hanteren vaak een net iets andere naamgeving in meestal de eigen taal.
3. Verder bestaat er een nog weer andere naamgeving, namelijk de door de lokale bevolking in het land van herkomst gehanteerde vogelnamen.

De kans dat één vogelsoort een stuk of vier/vijf verschillende namen krijgt toebedeeld, is bepaald niet ongewoon. Door het steeds verder toenemende internationale karakter van onze hobby ben ik een groot voorstander van het hanteren van de wetenschappelijke naamgeving. Hoewel niet geheel vrij van nadelen, is dit zeker het meest complete systeem. Het algemeen gebruik van wetenschappelijke naamgeving kan veel problemen en vervelende misverstanden voorkomen. Voordat ik bijvoorbeeld vele kilometers op pad ga om 'roodbuiken' aan te schaffen, wil ik toch wel graag weten of ik met *pyrrhura*'s te maken heb of met *poicephalus*; roodbuikpapegaaien dan wel de roodbuik bonte boeren. Vervolgens kunnen het ook nog turquoiseparkieten zijn!

Vogelkwekers zouden in deze een voorbeeld kunnen nemen aan de aquarianen en terrarianen.

Daar is het gebruik van wetenschappelijke naamgeving tamelijk goed 'ingeburgerd'.

Naar mijn mening ligt hier zeker ook een taak voor de grote vogelbonden om op zijn minst voor niet gedomesticeerde vogelsoorten de wetenschappelijke naam naast de Nederlandse naam te gebruiken in vraagprogramma's, catalogi, kooilabels op shows, belangrijke publicaties en mededelingen (bijv. inzake wetgeving).

HUISVESTING

Door hun kleine postuur kunnen de *pyrrhura*'s gehuisvest worden in kleine vluchtjes of zelfs in een broedkooi van (minimaal) 1.20 meter. Het zijn echter wel zeer beweeglijke vogeltjes en wanneer zij er de ruimte voor krijgen, zult u een veel grotere scala aan gedragingen te zien krijgen dan wanneer zij in een kooi zitten. Ik heb ze elkaar spelenderwijs zien najagen, echt ravotten, bungelend aan een buigzaam takje of aan het dakgaas zelfs aan elkaar zien hangen.

Ik zie ze zelfs af en toe over de grond rolleballen met een klein takje of schelpje. De *pyrrhura*'s zijn tamelijk 'winterhard' te noemen en omdat ze het gehele jaar door in hun nestblok slapen, zullen er in de winter niet snel pootjes beschadigen door bevrozing. Veel *pyrrhura*'s worden buiten gehouden zonder nachtverblijf, met slechts een beschutte en tochtvrije plaats waar dan het blok hangt. Ik ben van mening dat dit wel kan, zolang het niet meer dan enkele graden vriest, maar wanneer de winter serieus zijn intrede doet, vind ik een beschutte vorstvrije plek wel noodzakelijk.

Bij mij kunnen ze binnen overnachten, waarbij zij opgemerkt dat mijn

hok van geïsoleerde sandwichpanelen is opgetrokken en dat het tot op heden nog niet is voorgekomen dat het drinkwater in het hok is bevroren. In principe verwarm ik eigenlijk nooit, maar ik heb wel verwarming beschikbaar voor het geval dat.

Aanvankelijk hield ik mijn pyrrhura's achter gewoon dubbeltjesgaas. Ik heb hiermee nooit problemen gehad, maar toen ik mijn voliëres van aluminiumpanelen ging bouwen, heb ik gaas met een draaddikte van 1.45 mm toegepast. Tussen de vluchten zijn de panelen voorzien van dubbel gaas. Dat is dus wel nodig, want de pyrrhura's kunnen zich soms fel ten opzichte van de burens gedragen.

Zorg dat de pyrrhura's altijd over een badgelegenheid kunnen beschikken. Zij maken er dagelijks gebruik van. In de zomer meermaals per dag, in de winter spelen met stukjes ijs. Omdat pyrrhura's zoals gezegd tamelijk ondernemende typetjes zijn, wordt enige vorm van verrijking erg gewaardeerd. Bij mij zijn ze vaak druk in de weer op beweeglijke zitgelegenheden, touw, buigzame wilgentakken en dergelijke. Af en toe geef ik wel eens wat schelpjes, waarmee sommige vogels uren kunnen spelen.

VOEDING

Pyrrhura's zijn bepaald geen moeilijke kostgangers. Wellicht door hun nieuwsgierige aard proberen ze vrijwel alles wat ze voorgeschoteld krijgen. Kijk dus uit met zaken die voor onze vogels niet gezond zijn! Zelf gebruik ik een goede zaadmengeling voor grote parkieten als basis. Ik voer dagelijks een eivoer waarin al wat kleine vruchtjes en insecten zijn verwerkt. Dit wordt vermengd met wat gekiemde zaden en wat fruit. Verder voer ik wat het seizoen biedt: zuring, graszaden, klaver, kersen, pruimen, onkruiden enz. Met regelmaat verstrek ik enkele verse wilgentakken waarbij het zonder uitzondering meteen feest is. Af en toe een maïskolf of trosgierst op het dakgaas voor de bezigheid en het alom bekende schoon-drinkwater-grit-en-mineralenverhaal maakt het geheel compleet.

Bij wijze van experiment verstrek ik sinds anderhalf jaar af en toe een verse graszode (ook op het dakgaas). De bedoeling hiervan is in de eerste plaats bezigheid en afleiding voor de vogels en in de tweede plaats nemen ze misschien toch nog wat nuttige stoffen op. Oplettendheid ten aanzien van de herkomst van alles wat wij onze vogels voorzetten, blijft natuurlijk geboden.

Door hun beweeglijke aard zijn pyrrhura's niet zo heel gevoelig voor vervetting, maar bij huisvesting in een kooi kan men, afhankelijk van de conditie van de vogels, het percentage zonnebloempitten wat verminderen.

KWEEK

Pyrrhura's zijn monomorf, d.w.z. geslachtsonderscheid is aan de hand van uiterlijke kenmerken bijzonder moeilijk dan wel niet vast

te stellen. Hieronder versta ik ook het gedrag als zijnde een paartje, hetgeen namelijk ook twee mannelijke of twee vrouwelijke vogels kunnen laten zien. Ik heb in de loop der jaren ongelooflijk veel overtuigende verhalen, stellingen en beweringen van de meest uiteenlopende 'deskundigen' gehoord, maar een endoscopisch onderzoek door een dierenarts of een DNA-onderzoek biedt toch echt de grootste zekerheid. Over het algemeen zullen twee gesekste en onverwante jonge vogels elkaar

Mato Grosso
Groenwangparkiet

al snel accepteren. Uitzonderingen daargelaten komt het relatief weinig voor dat een man en een pop elkaar niet kunnen verdragen. Bij wat oudere vogels wil het nog wel eens wat moeilijker gaan. Plaats nooit een pop bij een man, maar een man bij een pop. Vaak gaat het goed als beide vogels tegelijk in een voor hen nieuw verblijf worden geplaatst. Eenmaal gekoppeld zijn pyrrhura's bijna altijd zeer betrouwbare broedvogels. Sommige soorten beginnen al binnen het eerste jaar in broedstemming te komen, bij andere moet men nog een of twee jaar geduld hebben. Ik heb ervaring met acht verschillende soorten pyrrhura's opgedaan en in de regel merk ik aan de vogels dat ze serieus in broedstemming geraken als zowel de man als de pop overdag op het nestblok blijven. De eerste paringen vinden al geruime tijd hiervoor plaats en ik heb meermalen koppeltjes zien paren, terwijl ze nog maan-

denlang wachten met broeden.

Dit wil overigens nog niet zeggen dat een dergelijke waarneming geen goed voorteken is natuurlijk!

Wanneer de pop wat vaster gaat broeden, komt de man weer tevoorschijn en houdt hij de wacht in de nabijheid van het nestblok. Sommige vogels verdedigen hun broedsel behoorlijk fel. Ik vind het altijd weer een fascinerend gezicht te zien hoe zo'n klein vogeltje zo dapper een grote menselijke gestalte tegemoet treedt met een houding van 'tot hier en niet verder...'

Met enige oplettendheid en een dosis geluk kunt u een werkelijk geweldig misleidinggedrag van de pyrrhura's waarnemen. Het komt voor dat een oudervogel bij naderend gevaar (nestcontrole, agressieve buurvogels, een kat in de buurt) een waar toneelstuk opvoert ter verdediging van het broedblok. De vogel lijkt ogenschijnlijk gewond en fladdert alsof hij met z'n pootje aan de zitstok of het gaas vastzit. Geschrokken gaat u controleren wat er aan de hand is met die vogel. Vervolgens blijkt deze op het laatste moment van uw benadering nog verdacht goed weg te kunnen komen.

Dit misleidinggedrag komt ook in het wild voor. Voor een gedetailleerde omschrijving hiervan verwijs ik graag naar het artikel 'de geheimezinnige conures van het geslacht Pyrrhura' (Brighsmith), dat ik heb vertaald en bewerkt. Nestcontrole heeft bij mij nog nooit voor problemen gezorgd, waarbij ik opmerk dat ik buiten het broedseizoen af en toe ook even in de blokken kijk. Het nestblok is ongeveer 20x20x40 cm.

Wat dieper dan wel hoger mag zeker ook. Om al te grote schommelingen van de temperatuur in het blok tegen te gaan is dit van tamelijk dik hout (2.5 cm) gemaakt. Het vliegt bedraagt ongeveer 6 cm in doorsnede en is zo gesitueerd dat er niet teveel licht in het blok valt. Pyrrhura's houden in dit opzicht van een wat donkere plaats.

Let wel: NIET van een algehele donkere huisvesting, zoals vaak wordt beweerd!!! De vogels worden dan veel minder vertrouwdelijk ten opzichte van hun verzorger en blijven veel schuwer. Bovendien ziet u niet goed hoe mooi uw vogels eigenlijk zijn! U doet uzelf en de vogels echt tekort op die manier. Blijft natuurlijk wel dat oorspronkelijke bosbewoners zoals de meeste pyrrhura's zijn, ook niet graag de hele dag in de felle zon zitten.

Terug naar het broedblok. Aan de binnenkant van het blok schroef ik verticaal een paar dikke wilgentakken die tijdens het broedproces door de oudervogels worden afgeknaagd. Dit gebeurt vooral wanneer er jongen zijn, waardoor de jongen daadwerkelijk steeds hoger komen te liggen. Houd rekening met de hoogte van het inspectieluikje. Dat moet zeker 10 cm boven de bodem van het blok zitten. De grootte van het legsel varieert wat per soort van ongeveer 3 tot 9 eieren gemiddeld. Na 25 dagen

P.leucotis griseipectus
Grijsborst witoorparkiet

komen de eieren uit. Wanneer er geen sprake is van buitengewone omstandigheden, is het uitkomstpercentage over het algemeen hoog te noemen. Meestal merk ik aan het gedrag van de man dat het eerste jong is uitgekomen. Tijdens het broeden heeft hij steeds rustig de wacht gehouden, maar nu laat hij enthousiast van zich horen. Je zou bijna denken dat hij de geboorte van de jongen meldt aan de andere vogels. U hoeft zich in principe niet druk te maken over het verschil in grootte van de jongen, want dat is normaal bij deze Zuid-Amerikaantjes en in tegenstelling tot sommige andere parkieten brengen ze alle maten gewoon groot. Het is dus niet nodig de eieren te rapen en een compleet legsel gelijktijdig onder te leggen! Wanneer de jonge vogels de ogen openen is het tijd om ze te voorzien van een vaste voeding. Dit zorgt in de regel nooit voor problemen. De jongen blijven vervolgens relatief lang in het blok voordat ze uitvliegen. Met uitzondering van enkele soorten en op een paar details na vliegen de jongen min of meer op kleur uit. Ze zijn tamelijk snel zelfstandig, maar kunnen nog lang bij de ouders gelaten worden. In geval van een eventuele tweede ronde is het bij mij meermalen voorgekomen dat de jongen van de eerste ronde meehielpen met het grootbrengen van de nieuwe jongen. Dit is een alleraardigst gezicht. Overigens heb ik ook kunnen waarnemen dat de reeds uitgevlogen jongen van hetzelfde nest elkaar ook voeren. In de regel is het dan wel een iets ouder jong dat de wat jongere broer of zus voedt. Ook in het wild zijn waarnemingen gedaan van meer dan twee volwassen pyrrhura's die één nestholte met daarin drie kleine jongen betraden.

MUTATIEKWEEK

De kweek met Zuid-Amerikaanse parkieten staat in feite nog in de kinderschoenen, zeker als men die vergelijkt met de ontwikkelingen bij de Australische parkieten. Er bestaan bij de pyrrhura's inmiddels al wel

een paar kleurmutaties. Vooral de molinae lijkt hier voorlopig koploper, maar de groene grondkleur van alle pyrrhura's doet vermoeden dat er in de nabije toekomst een ware snelweg open ligt op dit gebied. Omdat ik mij uitsluitend bezig houd met wildkleurvogels, zal ik op dit onderwerp niet verder ingaan. Ik weet echter dat er zeker liefhebberij voor bestaat en laat daarom graag de ruimte voor de liefhebbers die daar veel meer verstand van hebben. Ik hoop wel dat de kwaliteit van de pyrrhura's goed in de gaten wordt gehouden zodat we nog jarenlang van de pyrrhura's in onze volières kunnen genieten en er vooral ook gewone wildkleurvogels van goede kwaliteit voor handen blijven.

POPULARITEIT

Op de een of de andere manier blijken veel liefhebbers, behoudens een aantal enthousiaste specialisten, erg terughoudend om eens een paartje pyrrhura's aan te schaffen. Het hardnekkige misverstand over de vermeende luidruchtigheid van deze vogeltjes en het feit dat dergelijke vogels gesekst moeten worden om ermee te kunnen kweken, speelt daarbij nog wel eens een rol. Ik zal trachten wat voor- en nadelen op een rijtje te zetten:

VOORDELEN	NADELEN
Zeer levendige en nieuwsgierige vogels. Tamelijk intelligent. Fantastische gedragspatronen.	In het begin soms wat schrikachtig, waarbij ze snel in het nestblok verdwijnen. Benader ze rustig, na verloop van tijd worden ze meestal zeer vertrouwelijk.
Fraaie combinatie van kleuren en tekening.	Broeden in kolonieverband kan in sommige gevallen wel, maar dan moeten ze wel flink de ruimte hebben. Zelf heb ik slechte ervaringen met koloniebroed en geef ik de voorkeur aan paarsgewijze huisvesting!
Niet luidruchtig.	Moeten endoscopisch of DNA gesekst worden om zekerheid omtrent het geslacht te verkrijgen.
Niet vernielzuchtig, wel dol op wilgentakken!	Door hun nieuwsgierige aard hangen ze veelvuldig aan het gaas, waardoor de staartbevedering wat rafelig kan worden. Dat scoort bepaald niet op een TT.
In principe winterhard, maar moeten wel altijd kunnen beschikken over een (slaap) nestblok.	Ze zijn watervlug en erg behendig in het ontwijken van obstakels tijdens de vlucht. Neem maatregelen tegen ontsnappen (sluis)
Kunnen in kleine vluchtjes of grote broedkooien gehouden worden.	
Te verkrijgen in diverse prijsklassen.	Enkele soorten zijn erg duur
Hoog uitkomstpercentage en de jongen kunnen langer bij de oudervogels blijven.	
Niet kieskeurig met voeding	
Niet erg gevoelig voor verstoring, ringen of nestcontrole.	

Na jaren ervaring met deze soorten kan ik niet anders vaststellen dan dat pyrrhura's het meer dan waard zijn om hun plek binnen de avicultuur te behouden.

Mijn kweek met de kwartelastridle

Nadat Sonja Koning een kwartelastrideman uit Apeldoorn voor mij had meegebracht, had ik een koppel bij elkaar. Na ongeveer een maand of drie begonnen ze een nest te bouwen in een kanariestkastje op ongeveer 1 meter hoogte. (Kwartelastridles oneigen, want ze broeden eigenlijk op de grond). Omdat dit het eerste legsel was, heb ik ze zo min mogelijk gestoord totdat ik ze abnormaal veel buffalowormen zag opnemen. Toch maar even snel gekeken en tot mijn vreugde lagen er vier jonge kwartelastrides in het nest.

Na ongeveer 9 dagen kon ik ze ringen met 2,3 mm. Op de 12e dag bleek waarom het bodembroeders zijn, want er waren drie jongen uit het nest gevallen. Wat mij later opviel, is dat ze ook daadwerkelijk de benen nemen, zodra ze kunnen lopen.

Helaas waren alle drie uit het nest gevallen jongen dood, waarna ik de gok heb genomen om het nestkastje te verplaatsen naar een gemetselde plantenbak in de hoop dat de kwartelastrides normaal verder zouden gaan met het grootbrengen van hun jong. Hetgeen ook voorbeeldig gebeurde.

Na zes weken heb ik het jong uitgevangen, want ik had het al een week zelfstandig zien

eten. De kwartelastrides hadden er zin in, want na een week hadden ze wederom hetzelfde nestkastje betrokken, dat inmiddels weer aan de spijker hing. Dit keer bestond het broedsel uit drie eitjes, allemaal bevrucht.

Geleerd van het vorige broedsel heb ik meteen het nestkastje op de plantenbak geplaatst, zodra de jongen waren geringd, en nu ging alles wel oké zonder dode jongen.

Hierna kwam er ook nog een derde broedsel, maar dit keer wel op de grond. En opnieuw 3 jongen. Helaas is één jong gesneuveld omdat de bevroren buffalowormen nog niet voldoende waren ontdooid (ze voeren in het begin heel veel buffalowormen). Je zag ze namelijk gewoon zitten in de krop.

Al met al een leuk kweekresultaat zou ik zo zeggen. En op de tentoonstelling gaat het niet slecht, want het eerste jong, een popje, heeft inmiddels al 3x 92 punten behaald.

TEKST: PIET GEELHOED
FOTO MAN: PIETER V.D. HOOVEN
FOTO POP: SONJA KONING
FOTO NEST MET JONGEN: PIET GEELHOED.

Plukt jouw vogel zijn veren?

Marie Burgess, USA

1. Voor Birdcare producten
2. Na gebruik van Birdcare producten

Één van de meest pijnlijke ervaringen van parkieten kwekers is om een eigenaar te zijn van een vogel die voortdurend zijn eigen veren plukt. Er zijn verschillende oorzaken voor deze gedraging gaande van parasieten tot slechte voeding of problemen van psychose aard.

Onze aanbeveling is dat u zorgt dat de vogel de gepaste vitaminen, mineralen en proteïnen krijgt door gebruik te maken van **Feather-Up** en **Potent Brew** dagelijks, aangevuld met **Calcivet** vijf maal per week.

Nu we meer leren over het

plukprobleem, beginnen we ook te geloven dat calcium veel belangrijker is dan we vroeger dachten. Onze theorie is dat vogels die een te kort aan calcium hebben een slechte functie van de zenuwen vertonen, ze zijn zeer nerveus en gestresseerd. Dit leidt tot het plukgedrag.

In verschillende gevallen van pluksituaties heeft **Potent Brew** voor heel goede resultaten gezorgd met als gevolg dat veeartsen het nu heel gewoon aanbevelen om te gebruiken bij vogels die zich zelf plukken.

Handelaren (Nederland):

WELKOOP - VAN
VORSELEN v.o.f.
Huizen
Tel: 026 3255902

Birdcenter Jonker
Overijssel
Tel: 0535 386 345

Dijkinks dienspecialzaak
HARLINGEN
Tel: 0515 426363

Dierspecialzaak de POORT

OUD-BEIJERLAND
Tel: 0186 616 522

P. W. Hoogers
Heerde
Tel: 0578 693262

Heine de Vries
9201 CV DRACHTEN
Tel: 0512 510034

Pretty Birds
Rockanje

Handelaren (Belgie):

Patrick Hens
LOMMEL Tel: 011 545847

Peeters Graineterie
Saint-Nicolas
Tel: 042 26 26 82

Lovebird
RUIDERVOORDE OOSTKAMP
Tel: 050 364604

Pastorder service en
aanvragen kleinhandel
(Nederland en Belgie):

Busy Birds - Slegers Nicole
B-3920 LOMMEL
Tel: 09 32 11 54 31 50
Fax: 09 32 11 55 51 27
www.busy-birds.be

The Birdcare Company

21-22 Spring Mill Ind. Est.
Avening Road
Nailsworth
Glas, GL6 0BS,
Engeland.

Tel/fax: 00 44 1453 834302
E-mail: sally@BirdcareCo.com
Web site: www.BirdcareCo.com/netherlands

REACTIE OP FEITEN EN FICTIE

Reactie op een artikel in Onze Vogels nr.5, mei 2004 feiten en fictie over vogelvoeding; zaden versus pellet, bladzijde 162t/m 164.

Op bladzijde 163 onder "zaadmengsel" meldde de schrijver(ster) dat er onduidelijkheid kan ontstaan over de afkomst, productie en houdbaarheid van de aangeboden zaden.

Maar na mijn mening geldt dit ook voor pelletvoerders. Immers, aan het eindproduct is door de afnemer niet te controleren wat de

grondstof van pellet is.

Alles wordt fijn gemalen. Behalve hoenderachtige en duiven pellen de meeste vogels hun zaden, hun verteringskanaal is er niet op ingesteld om de hulzen redelijk snel te verteren en uit hun lichaam af te voeren.

Bij het produceren van pellets worden zaden in zijn geheel gemalen dus ook de slecht verteerbare hulzen. De vogels krijgen ook deze grondstoffen binnen.

Op bladzijde 163 onder "pelletvoerders" wordt gemeld dat 18-69% van de zaden,

zaadhulzen zijn. Dit zou betekenen dat als een vogel bv 10 kg. Pellets heeft genuttigd dat hij 1,8 tot 6,9 kg. bijna onverteerbaar voer binnen heeft gekregen.

Tijdens mijn lezingen geef ik altijd aan dat, als men een goed verantwoordelijk voersysteem heeft gevonden, men daar gewoon mee door kan gaan.

Wat de voercombinatie ook is.

Met vriendelijke sportgroeten,
F.J. Klaassen, keurmeester kleurkanaries

 INT. VOGELMARKT HEETEN
ZONDAG 12 september 2004
In de manège aan de Schöpkedijk 1. Openingstijden : 9.00 - 14.00 uur
3000 m² marktruimte, indien nodig verwarmd. Handelaars tussen : 7.00 - 8.30 uur
Kwartels verboden : art. 3 veewet
Info en reserv. telef. 0572-381696 tussen 20.00 - 21.00 uur.
Email: vogelmarkttheeten@hetnet.nl
De volgende markt is op zondag 3 april 2005.

RECHTE VOORFRONTEN met deurtjes / met klepjes en bakjes

Afmeting / hoog	30cm	40cm	50cm	30cm	40cm	50cm
30 cm	€ 2,30	€ 3,80				
40 cm	€ 2,50	€ 3,30		€ 4,00	€ 4,80	
50 cm	€ 3,00	€ 4,00		€ 4,80	€ 5,50	
60 cm	€ 3,80	€ 4,50	€ 6,00	€ 5,30	€ 6,30	€ 8,00
70 cm	€ 4,50	€ 5,50		€ 6,30	€ 7,30	
80 cm	€ 5,00	€ 6,30	€ 7,80	€ 7,80	€ 9,00	€ 11,30
100 cm	€ 6,50	€ 8,00	€ 10,00	€ 9,50	€ 11,00	€ 12,50
120 cm	€ 7,50	€ 8,80	€ 11,00	€ 11,00	€ 13,00	€ 16,30

Wij leveren ook fronten met zware spijl in 40 en 50 cm hoog.
Op de fronten geven wij 10% korting bij bestelling boven € 100,00.
Tevens leveren wij aluminium kokerprofiel, gas en verbindingstukken.
Vogelspecialzaak Cor Quartel Richtersweg 15
7339 AA Ugchelen (Apeldoorn) Tel. 055-5428539 na 17.00 uur.

Franko levering vanaf € 900,00
daar beneden € 30,- vracht.

 K.B.O.F. "DE WITTE SPREEUWEN"
Het beste en meest gelezen **Belgisch Ornithologisch tijdschrift** voor vogelliefhebbers en kwekers. Verschijnt maandelijks. Oplage 25.000 exemplaren alleen in Vlaams België. Het bevat 80 pagina's, prachtig geïllustreerd, boordevol wetenschappelijke tekst, over huisvesting, kweken en verzorging. **Jaarabonnement: € 25,00**. Betaling: op rekeningnr. 67.32.33.790 bij de ING bank te Tilburg, t.a.v. de heer A. TRUYTS, Alg. Nat. Penningmeester K.B.O.F., Witte Gracht 90, 2222 HEIST OP DE BERG. Gratis proefnummer op schriftelijke aanvraag bij: Paul Achten, Everslaarstraat 78, 9160 LOKEREN. E-mail: ledenadministratie@kbof.be

 A.O.B. "DE VOGELWERELD"
Lees **DE VOGELWERELD** maandelijks tijdschrift van de **A.O.B. (Algemene Ornithologische Bond van België)**
Jaarlijks abonnement 2004 van Januari tot December, ten bedrage van € 29,50. Te storien op Nederlands postrekening 115834 van: **DE VOGELWERELD - BRUSSEL**. Om een proefnummer van ons tijdschrift te bekomen kunt u dit aanvragen bij onze dienst: **LEDENADMINISTRATIE**. Adres: VAN BOVEN Francois -Bosveldstraat 2 - 9260 Wichelen België. - Tel.: (0032) (0) 52 / 42.21.75.